

Motion 1

Dann hu mer nach eng Motioun, déi den Här Gira abruecht huet zu deem Gesetz, wat mer elo grad gestëmmt hunn. Déi Motioun hutt Der virun Iech leien. Den Här Gira huet se explizéiert an ech menge mir kéinten also direkt doriwwer ofstëmmen.

Vote

Déijéineg déi dofir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen oder si enthale sech.

D'Motioun ass verworf mat 34 Nee-, 16 Jo-Stëmmen a 7 Absten-tiounen.

Ont voté oui : MM. Jean Asselborn (par M. Alex Bodry), Alex Bodry, Mmes Mady Delvaux-Stehres, Ly-die Err, MM. Ben Fayot (par M. Jeannot Krecké), Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch (par M. Jean-Pierre Klein), MM. Jos Scheuer, Georges Wohlfart et Marc Zanussi;

MM. François Bausch, Camille Gi-

ra, Jean Huss et Mme Renée Wa-gener (par M. François Bausch).

Ont voté non : Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mme Marie-Josée Frank, MM. Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Hau-pert (par M. Marco Schank), Nico Loes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber (par Mme Nancy Arendt), MM. Pa-trick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Nicolas Strotz, Fred Sunnen, Lucien Weiler (par M. Ni-

co Loes) et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling, Xavier Bettel, Niki Betten-dorf, Emile Calmes, Mme Agny Durdu, MM. Gusty Graas, Paul Hel-minger, Alexandre Kriepps (par M. Gusty Graas), Claude Meisch (par M. Xavier Bettel), Mme Maggy Na-gel, MM. Jean-Paul Rippinger, Mar-co Schroell (par Mme Simone Beis-sel), John Schummer (par M. Théo Stendebach) et Théo Stendebach.

Se sont abstenus : MM. Jean Co-

lombera, Gast Gibéryen, Fernand Greisen, Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepf (par M. Robert Mehlen) et Robert Mehlen.

Dir Dammen an Dir Hären, domad-der wiere mer um Enn vun eiser Sit-zung ukomm. Déi nächst Sitzung ass haut de Mëtten a fäntk um hal-wer dräi un.

D'Sitzung ass opgehuewen.

(Fin de la séance publique à 12.58 heures)

Ordre du jour

- 4832 - Projet de loi instituant un médiateur
4798 - Proposition de loi sur l'instauration d'une ombuds-personne
(Rapport de la Commission des Institutions et de la Révi-sion constitutionnelle - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)
- 4609 - Proposition de loi relative à la réhabilitation des volontaires de l'Espagne républicaine
(Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes et de la Défense - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)
- 5003 - Projet de loi portant réorganisation de l'Institut viti-vinicole
(Rapport de la Commission de l'Agriculture, de la Viticul-ture et du Développement rural - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)
- 5115 - Projet de loi portant approbation du Protocole por-tant modification de la loi uniforme Benelux en matière de dessins ou modèles, signé à Bruxelles, le 20 juin 2002
(Rapport de la Commission de l'Economie, de l'Energie, des Postes et des Transports - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)
- 5143 - Projet de loi portant modification des articles XXIV et XXX de la loi modifiée du 12 février 1999 concernant la mise en œuvre du plan d'action national en faveur de l'emploi 1998
(Rapport de la Commission spéciale "Plan d'action natio-nal en faveur de l'emploi" - Discussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)
- 5114 - Projet de loi portant modification
 - de la loi modifiée du 4 avril 1924 portant création de chambres professionnelles à base élective;
 - de la loi modifiée du 18 mai 1979 portant réforme des délégations du personnel;
 - de la loi modifiée du 6 mai 1974 instituant des comités mixtes dans les entreprises du secteur privé et organi-sant la représentation des salariés dans les sociétés anonymes;
 - du code des assurances sociales
(Rapport de la Commission du Travail et de l'Emploi - Di-scussion générale - Lecture du texte du projet de loi - Vo-te sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel)

Au banc du Gouvernement se trouvent: M. Jean-Claude Juncker, Premier Ministre; MM. Fernand Boden, Henri Grethen et François Biltgen, Ministres.

(Début de la séance publique à 14.33 heures)

M. le Président.- D'Sitzung ass op.

Huet d'Regierung der Chamber ier-gendwellech Matdeelungen ze maachen?

(Négation)

Dat ass net de Fall.

Da komme mer zur Diskussioun vum Projet de loi 4832 iwwert

d'Asetze vun engem Médiateur ze-summe mat der Proposition de loi 4798 iwwert den Ömbudsmann. D'Riedezeit ass nom Modell 2 fest-geluecht. Et si schonn agedroen: den Här Santer, d'Madame Err, déi Häre Rippinger, Henckes, d'Mada-me Wagener an den Här Bodry.

D'Wuert huet de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Paul-Henri Meyers.

1. 4832 - Projet de loi in-stituant un médiateur

4798 - Proposition de loi sur l'instauration d'une ombudspersonne

Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle

M. Paul-Henri Meyers (CSV), rapporteur.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Pro-jet de loi iwwert d'Schafung vum Médiateur ass den 21. August 2002 vum Premier Minister Jean-Claude Juncker hei an der Cham-ber déposéiert ginn. D'Avisé vun de Chambres professionnelles sinn erakomm an och zwee Avisë vum Conseil d'Etat, ee vum 19. Februar 2003 an een Avis complémentaire vum 1. Juli 2003. De schréftleche Rapport ass unanimement approu-veiert gi vun der zoustänneger Kommissioun den 9. Juli 2003.

E puer Wieder iwwert den Histo-rieque vun dem Médiateur, dem Ombudsmann oder wéi de Statsmi-nister en ëmmer nennt de Knouter-mann, een Term, deen ech perséinlech net esou gär hunn.

Et ass fir d'éischt am Joer 1809 wou a Schweden en Ombudsmann gewielt ginn ass, mat dem Zil fir an där Zäit, wou d'Chamber net ze-summe kënn, d'Regierung ze iw-erwaachen, d'Doléancë vun de Bierger entgéint ze huelen, Propo-sitiounen ze maachen an och ge-gebenenfalls beim Gericht ze in-tervenéieren. Et waren also wäitge-hend Pouvoiren, déi den Ombuds-mann do hat an och haut nach huet.

D'Iddi vum Ombudsmann huet sech awer am Laf vun de Jorzéng-ten och an anere Länner duerchge-sat an et ass an deene westlechen demokratesche Länner eigentlech eréischt an deene leschte 50 Joer, wou d'Médiateuren oder Ombuds-männer oder Frae geschafe si ginn.

Lëtzebuerg huet schonn 1976 en éischte Projet gehat, dee vun der deemoleger Regierung un de Statsrot an och un d'Chamber wei-der geleet gi war. Dee Projet konnt aus diverse Grënn, vläicht och dass an där Zäit d'Iddi, déi ee sech vun dem Ombudsmann gemaach huet, nach net räif genuch war, sech net duerchsetzen, ass och net gestëmmt ginn, mä en ass zrëckgezu ginn. En hat, wann en och grondsätzlech d'selwecht aus-gericht war wéi deen, dee mer haut diskutéieren, awer e bëssen aner Pouvoiren an ass och vun der Fonction publique deemools net gutt opgeholl ginn, wat haut vläicht awer net méi esou de Fall ass.

Eng éischt Fro, eng wesentlech Fro, déi sech stellt, déi sech ei-gentlech ëmmer stellt wann een nei Gesetzter stëmmt, dat ass déi:

Brauche mer dat do? Brauche mer en Ombudsmann a wat sinn d'Grënn fir de Médiateur, wéi mer en an eisem Gesetz nennen, ze schafen? Wann all d'Instanzen, déi gefrot si ginn, positiv der Iddi géint-iwwer stinn, huet awer d'Beruffs-chamber vun de Statsbeamten gewësse Reserven ugemellt, déi awer net esouwäit gaange si wéi an de 70er Joren.

Et ginn an deenen Avisen, beson-nesch am Avis vum Statsrot an am Exposé des motifs vun der Regie-rung, eng Rei Grënn, déi ech kuerz wëll resüméieren an déi duerleeë firwat de Médiateur soll geschafe ginn. Et ginn eigentlech dräi we-sentlech Grënn, dräi wesentlech Argumenter, déi d'Noutwendeg-keet, d'Opportunitéit vun der Scha-fung vun engem Médiateur ënner-maieren.

Een éischt Argument ergëtt sech aus der Situatioun vun der Législa-tioun, wou mer feststellen, dass ëmmer méi Gesetzter, ëmmer méi Reglementer geholl ginn, déi ëm-mer méi komplex sinn, an de Bier-ger féinnt sech ganz oft an deem Duercherneen, heiansdo och vun den Texter, net méi zurecht. Et ass och schwierig fir dat ze maachen, esouguer fir Expären ass et heians-do schwierig fir erauszefannen, an dat hu mer déser Deeg nach hei an der Chamber gesinn, wéi dann d'Gesetzgebung évoluéiert huet a wat déi lescht Texter sinn.

Wann Expäre sech emol net méi zurecht fannen, wéi soll dann deen eenzelne Bierger sech an deem Ensembl vu gesetzleche Bestëm-mungen zurecht fannen. De Bier-ger, den Administré kritt vis-à-vis vun den Texter, vis-à-vis och vun der Verwaltung eng éischer onsé-cher Haltung an och eng Haltung, wou e kee Vertraue méi huet. D'Verwaltung selwer trëtt oft vis-à-vis vum Bierger als dee Stærkeren op, an de Bierger fillt sech eighent-lech net méi seriö geholl, an dofir kënn et oft zu deem Broch tës-chent dem eenzelne Bierger an der Verwaltung selwer. Fir dat ze iwwerbrécken, fir erëm dat Ver-trauen hierzestellen, ass et nout-wendeg, dass och do eng Instanz geschafe gëtt, déi Vermëttler ka spillen tëschent der Verwaltung an dem eenzelne Bierger.

Et gëtt dann eng drëtt Ursach, an zwar déi, dass de Médiateur haut zu enger Demokratie gehéiert. De-mokratien, besonnesch hei a West-europa, ginn zum Deel jugéiert op verschidde Kritären, op verschid-den Institutionen, an de Médiateur ass eng vun deenen Institutionen déi derzou bäidroen, déi och ee vun de Repère si vun der Demo-kratie. An déi Länner, déi de Mé-diateur net hunn, do kann een och soen, dass eppes feelt an dass do och d'Demokratie, d'Matbestëm-mung vum Bierger net voll a ganz realiséiert ass.

Dat sinn eigentlech d'Argumenter, déi aus den Avisen an aus dem Ex-posé des motifs vun der Regierung ervirginn an déi, géif ech mengen, mer och voll a ganz kënnen droen.

An engem drëtten Deel wëll ech op d'Gesetz selwer agoen an op déi eenzel Problemer, déi sech do stel-len a wéi se am Kader vum Gesetz geléist sinn.

Eng éischt Fro ass déi vun der Mis-sioun vun dem Médiateur. E Média-teur huet als Missioun fir individuell Reklamatioune vun de Bierger ent-géint ze huelen iwwert de Fonction-nement vum Stat, vun de Geme-gen, vun den Etablissements pu-blics, vun der Eisebunn, dat heescht all déi, déi un de Pouvoir public, un d'öffentlech Hand uge-schloss sinn, an ze kucken ob se justifiéiert sinn, an dann ze probéieren dem Bierger, deen déi Reklamatioune mécht, Satisfak-tioun ze ginn am Rahme selbst-verständlech vun deene bestehen-de Gesetzter.

Et huet sech eng wichteg Fro ge-stallt, wien dann déi Destinataire wären. Ech hunn hei gesot, Stat, Gemengen, Etablissements pu-blics. Do huet de Statsrot propo-séiert fir déi Etablissements pu-blics erauszehuelen, déi eng Mis-sion commerciale, financière oder industrielle hätten. Mir waren der Meenung, dass bei den Etablisse-ments publics dat net kënn esou gemaach ginn, dass een zwar d'Aktivitéiten, déi kommerziell oder finanziell wären, kënn ausschléi-sen, mä dass awer déi Etablisse-menter, déi ënner anerem déi do Missiounen hunn, och nach aner Missiounen kënnen hunn, an dass, wann een déi Etablissementer géif esou ausschléissen, een do ee ganzen Deel vun Aktivitéiten ein-fach dem Champ d'application vum Médiateur géif entzéien. Dofir hu mer eng aner Propos gemaach a gesot: All Etablissements publics falen drënn, awer hir finanziell, in-dustriell a kommerziell Aktivitéite sinn net viséiert aus der Ursach, well do déi Etablissementer a Kon-kurrenz mam Privatsektor sinn.

Wéi gëtt de Médiateur saiséiert? Hie gëtt saiséiert schréftlech oder mëndlech. Jidderee ka sech och presentéiere beim Médiateur a soen, e wëll seng Klo ervirbrén-gen. Da muss se aktéiert ginn a se muss eng Suite kréien. Wie kann et maachen? All privat Persoun kann et maachen an och all Personne morale de droit privé.

Am Regierungstext war dat net kloer definéiert. Do hätt zum Bei-spill en Etablissement public oder eng Gemeng géint den eegene Mi-nister kënnen kloen. Dat, mengen ech, ass awer net de But vun dem Médiateur. De Médiateur ass net dofir do, fir Sträitfäll a Litigen tës-chent öffentleche Verwaltungen ze regelen, mä en ass do, och an deenen anere Länner, fir Litigen ze léisen tëschent Privatinstanzen, Privatpersounen an dem öffent-leche Sektour. Dofir hu mer dat erausgeholl a mir hu gesot, hei sinn öffentlech rechtlech Instanzen net viséiert, a mir hu se och aus dem Text ausdrécklech gestrach.

Den Owend kann de Médiateur awer och saiséiert gi vun all Mem-ber vun der Chamber. All Depu-téierte kann och eng Reklamatioun

un de Médiateur erundroen. Et gi Länner wéi Frankräich, do kann nëmmen d'Reklamatioun iwwert den Deputéierte geschéien. Do stellt eigentlech d'Chamber, den Deputéierten e Filter duer, wat mir awer net gutt fannen. Mir hu gemengt, deen Eenzelne muss selwer et kënne maachen, mä wann een iwwert d'Chamber, iwwer en Deputéierte wëllt fueren, da muss dat méiglech sinn. Dat ass och déi eenzeg Instanz, déi eng Reklamatioun ka weiderginn. Am Text war och virgesinn, dass dat kënnt geschéien iwwert d'Regierung. Do huet de Conseil d'Etat mat Recht gesot, ma wann d'Regierung Problemer huet, dann ass si jo selwer gefuerdert déi Problemer ze léisen. Si brauch selwer de Médiateur net domat ze saiséieren, well si ass jo déi, déi d'Décisiounen hält, also soll se selwer, do wou Problemer sinn, hir Problemer léisen an net de Médiateur domat belaauchten, an ech mengen déi Iwwerleung vum Statsrot, déi och d'Kommissioun ugeholl huet, ass richtig.

Wéi eng Affäre kënnen dem Médiateur ënnerbreet ginn? Dat sinn individuell Affären. De Médiateur kann net mat kollektive Kloten, déi den allgemenge Fonctionnement vun der Verwaltung betreffen, befaasst ginn. E kann nëmme befaasst gi mat individuelle Froen, déi och déi Persoun betreffen, déi e saiséiert. Allerdéngs kann en och net befaasst ginn, an dat ass och ausdrécklech ausgeschloss, mat Froen, déi d'Relatioun vun de Fonctionnaire betreffen zu hirer eegener Verwaltung. Dat ass duerch aner Gesetzer geregelt an do ginn et wäitgehend Rechter vun den öffentlichen Bedéngschten par rapport zu hirem eegene Patron.

En drëtten Domän: Wat sinn d'Moyens d'action vum Médiateur? Wat kann e maachen a wéi kann e sech behuelen? U sech huet de Médiateur, am Ennerscheed zu de Gerichter, keng Décisiounen ze huelen. Seng Aart a Weis fir ze intervenéieren, dat ass d'Iwwerzeegung an dat ass d'Publizitéit vun deenen Injonctionen a Recommandatiounen, déi e mécht. Hien huet also eigentlech, wann een esou ka soen, zwee Méttel fir sech duerchzusetzen. Dat ass seng Iwwerzeegungskraaft, seng Conciliatioun, an op där anerer Säit, wann en net gehéiert gëtt, d'Méiglechkeet fir seng Recommandatiounen ze publizéieren. De Médiateur ass dofir do fir d'Leit ze begéinen, fir hinnen nozelauschten, fir am Dialog ze probéieren tëschent der Verwaltung an dem eenzelne Bierger Léisungen ze sichen, fir ze verstoe wat gewollt ass, op där enger oder anerer Säit, fir ze beroden, esouwuel d'Verwaltung wéi och de Réclamant, well och d'Verwaltung muss, wa se e Rot kritt vum Médiateur, deen unhéieren, an dann, wéi gesot, duerch seng Iwwerzeegungskraaft eng Léisung proposéieren, déi vun deenen zwou Säite kann ugeholl ginn. Beim Médiateur ass et net wéi um Gericht, wou et heescht, deen een huet gewonnen, deen aneren huet verluer. Beim Médiateur gëtt et keen dee verléiert an et gëtt keen dee gewënnt. Beim Médiateur misst ee soen, do gewannen all Parteien, well jidderree muss mat där Léisung, déi de Médiateur proposéiert, d'accord sinn.

Dohier kënnt och déi delikat Missioun vum Médiateur an et hängk ganz viles dovunner of, wéi eng Personalitéit dohi kënnt, fir dat do ze maachen, well et hängk och zum Deel vun der Personalitéit, vum Charisma vum Médiateur of, fir där neier Fonctioun dat ze gi wat am Gesetz hei ugedeit an an Texter nëmme skizzenhaft nidderschriwwen ass.

Selbstverständlech muss de Médiateur, wann e Léisunge proposéiert, sech un d'Gesetzer an un d'Reglementer halen, an e muss sech och un d'Uerteeler halen, déi gesprach si ginn. Hie kann net iwwert déi do Dispositiounen ewech goen, à moins dass e Méiglech-

keeten huet an den Texter fir seng Reconciliation unzebréngen.

Ech hu gesot, déi zweet Waff, déi en huet, dat ass d'Publizitéit. Hie ka fir d'éischt emol déi Recommandatiounen, déi e mécht, wann en net gehéiert gëtt a wann d'Verwaltung en daaft Ouer mécht an en huet eng Propos gemaaht, selwer veröffentlechen, wann e gesäit, dass d'Verwaltung där Recommandatioun keng Suite gëtt.

Hie kann och bei Uerteeler eng Injonction maachen an d'Verwaltung opfuerderen d'Uerteeler, déi gesprach sinn, déi coulé de force jugée sinn, dass déi eng Exécution kréien. Och dat kann e maachen, doduerch dass en e Rapport spécial mécht, deen en un d'Chamber weidergëtt an deen da gegebenensfalls am Mémorial publizéiert gëtt. Hien huet dann d'Recht all Joer säi jährleche Rapport ze maachen, oder wann e mengt, e misst all Trimester ee maachen, kann en och all Trimester ee maachen, wou en dann och Propose mécht a Recommandatiounen.

D'Chamber kann en unhéieren. Wann d'Chamber mengt, dat wat e seet wier net kloer, kann d'Chamber en unhéieren, an och déi Unhéierung ka publizéiert ginn no baussen. Ech sinn och der Meinung, déi Rapporten, déi de Médiateur mécht, missten integral publizéiert ginn, fir dass och jidderree gesäit a sech e Bild ka maache vun där Situatioun, déi hie beschreift, a vun deene Recommandatiounen, déi e gëtt.

E kann dann, wann e mengt an de Gesetzer wiere Lacunen, selwer Propose maache wéi Gesetzer kënne geännert ginn. Hien huet allerdéngs kee Pouvoir d'initiative législative. Dat war vun der Regierung virgeschloen. Duerch d'Verfassung ass et nëmmen de Grand-Duc an d'Chamber, déi dee Pouvoir hunn, an et ka keen aneren dee Pouvoir kréien. Dofir war och de Conseil d'Etat, esou wéi elo d'Verfassung ausgesäit, der Meinung, dass een dee Pouvoir net soll hei virgesinn, wat awer net verhënnert, esou wéi all anere Propose ka maache fir Gesetzer ze änneren, dass och de Médiateur der Chamber Propose mécht, wéi een e Gesetz oder e Reglement ka verbesseren.

Hien huet Accès zu allen Informatiounen vun deenen Affären, mat deenen e befaasst ass. All Dossier mussen him ënnerbreet ginn. De Conseil d'Etat huet proposéiert, dass een déi Dossiere soll eraushuelen, déi perséinlech Donnéeën iwwert d'Gesondheet zum Beispill enthalen. Mir waren net där Meinung. Mir waren der Meinung, dass en all Dossiere soll kréien, ausser deenen Dossieren, déi mat der nationaler Verteidigung oder mat der nationaler Sécherheet zesummenhängen, mä all aner Dossiere soll de Médiateur kënne kréien. Hie selwer ass un de Secret gehalten a kann och déi perséinlech Donnéeën, déi e kritt, net divulgéieren.

De Médiateur huet dann e spezielle Statut. E gëtt vun der Chamber designéiert an engem Vote vun den Deputéierten, déi do sinn, ouni dass d'Prokuratioun méiglech ass. E gëtt dann duerno genannt vum Grand-Duc. D'Chamber désignéiert eng Persoun, net wéi op anere Plaze méi, mä si désignéiert eng Persoun, an déi gëtt vum Grand-Duc genannt. E gëtt genannt op aacht Joer an e ka säi Mandat nëmmen ausübe bis zu 68 Joer. Duerno muss e säi Mandat opginn. Mir hunn eis do ralliiert un de Statut vun de Statsbeamten.

D'Regierung hat 72 Joer proposéiert. Mir hu fonnt, et soll een op 68 goen. E kann och ophale wann e selwer wëllt, wann en déi Demande mécht. E kann och aus gesondheetleche Grënn seng Fonction verléieren. E kann och vun der Chamber ofgesat ginn, wann d'Chamber der Meinung ass, dass e seng Aufgaben net gutt erfüllt.

Dee Moment kann eng Missioun gemaaht ginn, eng Enquête gemaaht ginn an d'Chamber kann dee Moment dem Grand-Duc d'Propos maache fir de Médiateur ze révoquéieren, wat natierlech eng Décision ass, déi dem Médiateur gegebenensfalls Recht gëtt fir selwer e Recours ze maache bei den administrative Juridictionen.

D'Konditiounen fir Médiateur ze ginn: E muss Lëtzebuerger sinn, Universitätsstudie gemaaht hunn an d'Chamber soll festleeën a wéi engen Domänen, dass si géif mengen, dass et utile wär, dass een déi Studie géif délimitéieren.

Hie muss déi néideg moralesch Qualifikatiounen matbréngen. Hie muss déi dräi Sprooche schwätzen, déi mer hei am Land hunn an déi och als administrativ Sprooche festgehalte sinn. De Mandat vum Médiateur ass incompatible, an dat am Intérêt vu senger kompletter Indépendance, mat iergendengem Mandat politique oder mat allen aneren öffentlichen a private Fonctiounen. E Médiateur kann also och net President vun iergendenger A.s.b.l. sinn. Wann hien dat wär, misst hien déi Fonctiounen opginn, well hei strikt virgesinn ass, dass hie keng aner Fonctioun dierf hunn.

Hie gëtt rémunéréiert mat där héchster staatlecher Rémunération am S1. Wann hie Fonctionnaire ass, huet hien duerno d'Recht an d'Verwaltung zrëckzuegoen. Wann hien aus dem Privatsektor kënnt, kritt hie während engem Joer 320 Punkten. Hie kann an där Zäit eng aner Fonctioun sichen. Hie kritt och déi néideg Collaborateuren, déi him natierlech zu Hand ginn, fir seng Missioun ze erfüllen.

Dir Dammen an Dir Hären, d'Schaffung vum Médiateur, hunn ech gesot, ass en Deel vun Demokratie, an ech hunn aus engem, an domat wëll ech ophalen, Préambule, aus engem Virwuerd zu engem Buch iwwert de Médiateur vum François Six eng Préface gelies vun zwee franséische Politiker, dem Raymond Barre an dem Michel Rocard. Dofir wëll ech och dat zitieren, wat si als Schluss hei zitieren, an ech kommen net an de Verdacht, dass dat ee vun der Droite oder vun der Gauche wär, well esouwäit ech weess ass deen ee vun der Droite an deen anere vun der Gauche, a well se gemeinsam déi Préface geschriwwen hunn, géif ech och mengen, dass se ausgeglach wär.

Si gëtt eng Iddi erëm, déi eis eigentlech um Häerz misst leien. Mir hunn 200 Joer laang un den Idealer, un de Grondrechter vun der franséischer Revolutioun geziert a mir halen och drop, dass déi Grondrechter an eiser Verfassung stinn, an déi resüméiere sech an dräi Wieder: liberté, égalité, fraternité.

D'Liberté an d'Egalité hu mer ganz héich gehal an ëmmer erëm ageschriwwen. Dat lescht, d'Fraternité, hu mer e weineg vergiess an et ass esou, mir hunn et ersat duerch Solidarité, mä dat ass en anert Wuert. Déi zwee Premierministere schriewen dat hei iwwert d'Médiatioun: «La médiation, fille de la fraternité, est ainsi le ressort d'une démocratie d'hommes libres et égaux. Rappelons-nous Bergson dans «Les deux sources de la morale et la religion», la démocratie proclame la liberté, réclame l'égalité et réconcilie les deux soeurs ennemies en leur rappelant qu'elles sont soeurs en mettant au-dessus la fraternité.» Merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- D'Wuert huet elo den Auteur vun der Proposition de loi, déi honorabel Madame Lydie Err.

Mme Lydie Err (LSAP), auteur.- Als Auteur vun der Proposition de loi iwwert d'Ombudsperson hat ech d'Éier de Président vu menger Partei, de Jean Asselborn, an der Institutiounskommissioun ze ersetzen, an ech halen drop fir hei ze soen, dass do eng gutt Aarbecht op eng wierklech kompetent an agréabel Aart a Weis gemaaht gouf. Ech halen drop dat ze ënnersträichen, well et engem net all Dag passéiert och als Oppositionspolitiker oder -politikerin eescht geholl ze ginn an net vu vireran Onrecht ze hunn, ier een de Mond opgedoen huet.

Mme Renée Wagener (DÉI GRÉNG).- Très bien.

Mme Lydie Err (LSAP), auteur.- Ech hunn dat apprécieiert, wéi ech och apprécieieren als Zweeten hei op d'Tribün ze kommen a mer am Fong domat kann erspueren op déi technesch Detailler zrëckzekommen, déi de Rapporteur hei gesot huet. Ech ka mech doduerch drop limitéiere fir Saachen ze soen, déi méi prinzipieller Natur sinn, wéi där technischer, well déi Detailler vun där Natur schonn explizéiert gi sinn.

Ech halen awer och drop ze begrëssen, dass an deem Dossier eng Première passéiert ass, an zwar déi dass d'Lëtzebuerger Regierung, oder de Premier, ech sinn elo net méi esou sécher, zu deem Projet wéi zu...

(Interruption)

Pardon!

(Interruption et hilarité)

...deem iwwert d'Medien an iwwert d'Données nominatives déi Texter weiderginn huet un d'Venedeg-Kommissioun, fir den Avis vun där Kommissioun ze froen.

Dat ass e Fait, deen net inaperçu passéiert ass. Et ass am Fong esoumat eng nei Lëtzebuerger Spezifitéit geschafe ginn, well Lëtzebuerg zënterhier zitiert gëtt als noahmenswäert Beispill fir aner sou genannt Demokratien aus deem alten Europa, déi sech bis elo allegueren nach ze schued ware fir deeselwechte Wee op eng, loosse mer soen, méi humbel Aart a Weis ze goen. Duebel interessant ass et natierlech nach doduerjer, dass ee sech kann e Stéck Gloire dovun erforscheiden an den Avis trotzdeem an d'Dreckschicht leeën, dat ass zwar deelweis hei geschitt. Et bleift, dass de Geste en noblé war an an där Hinsicht noahmenswäert ass.

Ech wëll och elo e puer Saachen erëmhuelen, déi an deem Avis do stungen, an déi deelweis iwwerholl gi sinn, awer gréisstendeels net iwwerholl gi sinn. Si sinn awer menger Meinung no ëmmer nach eng Reflexioun wäert.

Esou ass dat éischt kloggestallt ginn an deem Avis, wat eng Evidenz ass, dass et d'Iddi war vun der Lëtzebuerger Regierung en Intermédiaire «entre l'administration et les citoyens» ze schafen «dans le but d'aider le citoyen dans ses démêlés avec les autorités». D'Kommissioun bestätegt dann der Regierung, dass de Projet gutt strukturéiert a gutt concevéiert ass. Se stellt just einfach fest, dass en net esou wäit geet wéi en hätt kënnen goen, wéi en an anere Länner geet.

D'Kommissioun rappeliert dann och eng Recommandatioun vum Conseil de l'Europe vun 1985, deen am Kader vun enger Recommandatioun iwwert d'Ombudsléit gesot huet an engem Alinéa: «...à prêter une attention particulière dans le cadre de sa compétence générale», dat heescht iwwert d'Relatiounen vun de Leit mat hiren Verwaltung, «aux questions afférentes aux droits de l'homme soumises à son examen». Dat ass eppes aneschtens gewiescht, wéi dat wat ech a menger Proposition de loi virgeschloen hunn. Et rejoinéiert et awer op gewëssene

Punkten an iergendwou an implizit huet och d'Kommissioun déi Sugestioun iwwerholl, wann och net am Libellé vun deem Artikel, wéi dat an der Proposition de Fall war.

D'Kommissioun vu Venedeg sträicht och ervir, dass d'Gesetz iwwert de Médiateur d'Indépendance vun deemselwechten ënnersträicht, an dat ass am Fong de Knackpunkt vun där ganzer Affär, well wann déi Indépendance net assuréiert ass, da kann déi Missioun vun engem Médiateur och net assuréiert ginn.

Dat war beispillsweis net de Fall beim Ombudskomitee fir Kanner, wou néierens formell dra stung, dass dee keng Instruktiounen kënnt kréie vu kenger Autoritéit, eng vun deenen Haaptursachen aus deenen d'sozialistesche Partei dee Projet deemools net gestëmmt huet. D'Initiativ oder d'Pouvoir vum Médiateur ginn als limitativ considéiert, mä si soen dat ass eng Optik, déi méiglech ass, mä si hunn awer dann och nach ënnerstrach dass et interessant ass, dass all Mensch indépendamment vu senger Nationalitéit kann e Recours bei deem Médiateur maachen an dass dat ze begrësse wier.

Ech mengen also, dass dat doten somme toute eng gutt Zensur ass, op déi ee bei enger éischter Erfahrung ka mat Gefalen zrëckkucken, an et ass dofir am Fong mat guddem Gewësse wou een un den Text am Detail kann erugeen.

Èm wat geet et? De Rapporteur huet et hei schonn erkläert. Hien huet a sengem Bericht eng Definition vum dem grouse Larousse encyclopédique bruecht an et ass mer opgefall, dass dat eng aner ass wéi déi, déi ech a meng Proposition erageschriwwen hat aus dem kleng Larousse. Et ass zwar nëmme eng kleng Differenz, mä e groussen Ennerscheed am Sënn.

Am grouse Larousse steet: «Mode de solutions facultatives des conflits consistant à faire intervenir dans un différend un tiers qui fait des propositions qui n'ont pas de force obligatoire, mais qui sont susceptibles de servir de base à la solution du conflit.» Dat ass also eng Definition, déi reng op d'Konfliktléisung erausgeet.

Während dee kleng Larousse - an et gëtt jo keng Zoufall am Liewen, well dat ass déi, déi ech iwwerholl hunn - folgend Definition gëtt: «L'ombudsman est une personnalité indépendante chargée d'examiner les plaintes des citoyens contre l'administration dans les pays scandinaves. Ce faisant, il réduit les missions de l'ombudsman à la protection des droits des administrés sans préciser si la protection des droits de l'homme y est incluse ou non.» Dat ass also eng Appréciation personnelle.

Ech hunn aus där Definition mer erlaabt déi Konklusioun ze zéien, déi och aus dem franséische Gesetz ka gezu ginn, dass, och wann dat net expressis verbis dra steet, de Contrôle vun de Mënscherechter mat an d'Missioun vun engem Médiateur fällt, dat ipso facto muss de Fall sinn, well een net gesäit wéi et méiglech ass den Administré géint seng Verwaltungen ze conseilléieren, wann een net och bewosst ass senge Rechter, déi een als Mensch an net nëmme als Administré huet. Implicite, mengen ech, ass dat scho mat dran.

«La défense des droits du citoyen», dat ass natierlech d'Haaptobjektiv vun deem Gesetz. D'Opportunitéit dovunner kann net a Fro gestallt ginn. De Rapporteur huet hei erkläert, wéi sou et interessant ass fir eng Demokratie, déi mat alle Méttelen vum Recht ausstafféiert ass, trotzdeem och nach ee Médiateur ze hunn, an en huet aus senger Optik déi Saachen erkläert.

Ech wollt sengen Ausféierungen een Element derbäi fügen, wat fir mech ganz wichteg ass, dat een awer och bal ni an deenen offiziellen Definitionen ermëfent, an zwar dass wann dee Recours hei

geschafe gëtt, da kréien d'Leit en anere Moyaen, méi en einfachen, méi e schnellen, méi e bëllegen, well en ass och nach gratis, fir hir Beschwerden, hir Plainten unhéieren ze loossen, fir sech kënnen auszeschwätzen a fir kënnen net nëmmen eng Léisung vun hirem Problem ze kréien, mä fir kënnen engersäits nogelauschtert ze kréien, fir selwer nozelauschteren, ze verstoe wat déiselwecht Problematik aus enger anerer Optik kann hierginn, a virun allem bréngt dat mat sech, ausser enger eventueller Konfliktléisung, e Renforcement vum Lien social, deen an eiser Gesellschaft, wou et sech ëmmer an ëmmer méi ëm exklusiv oder bal exklusiv materiell Wäerter handelt, en Zesummegehéieregkeestgefill duerch eng Transparenz, déi an den Aktivitéite vum Stat erfëllt gëtt. Ech fannen, dass dat en Aspekt ass, deen et wierklech derwäert ass ënnerstrach ze ginn.

Et gëtt zënter 1978 en Institut international de l'Ombudsman. Dat ass eng Weltorganisation, déi d'Missionne vun den nationale Médiateuren, respektiv den Ombudsleit esou definéiert huet: «...de protéger la population contre les violations des droits, des abus de pouvoir, les erreurs, les négligences, les décisions injustes et la mauvaise gestion. Son action contribue à améliorer l'administration publique, rend les actions du gouvernement plus transparentes et responsabilise les administrateurs publics envers les citoyens. En règle générale il possède en plus le pouvoir de conduire des enquêtes objectives qui peuvent mener à sa propre initiative.»

Ech mengen, dass et elo relativ kloer ass, wat esou eng Institution och an engem demokratesche Gefüge ze sichen huet, an dass et am Fong praktesch kee Risiko gëtt fir ze soen, dass dat heiten eng Verbesserung duerstellt fir d'Bierger, déi net onbedéngt wëllen, wa se onzefridde sinn, gläich op d'Gericht goen, och wann Assurance-recours an Assistance judiciaire en eventuell dozou kéinten incitéieren. D'Dauer, déi eng Affär um Gericht brauch, ass natierlech dissuasive. De Couët net ëmmer, weinst den Assurances. Et bleift, dass et och eng Manéier ass fir d'Bierger ze sensibiliséieren, an deem Sënn dass se sech solle selwer këmmen ëm déi Problemer déi se hu mat enger Verwaltung, amplaz hir Problemer einfach engem aneren ze déléguéieren, deen dofir bezuelt gëtt als Professionellen dat ze maachen, also ouni sech selwer drëm ze këmmen.

Esou gesinn ass et och e Moyaen vun Emancipation vun engem erwuessene Bierger, fir sech selwer ëm seng Problemer ze këmmen, déi, soit dit en passant, ëmmer dann am beschte kënnen behandelt ginn, wann deejéinegen, deen dat mécht, en Expär an der Saach ass. An ech mengen, dass fir seng eeg Problemer jiddferree selwer dee beschten Expär ass an dass, esou gesinn, déi Saach nëmme positiv ze beuerteelen ass.

Et gëtt ausser deene Gerichtsbarkeeten, déi normal zu Lëtzebuerg existéieren, nach eppes wéi den Droit de pétition, an ech sinn als Presidentin vun der Petitiounskommission jo gutt placéiert fir mer e Bild ze maachen iwwert dat, wat do geschitt.

Et ass sécherlech ze begrëssen, dass esou en Organ existéiert, dass et och vun engem Oppositionspolitiker daerf presidéiert ginn, mä et bleift, wann een den Text genau kuckt, Folgendes: Engersäits ass d'Petitiounskommission nëmmen zoustänneg fir kollektiv Demanden, wat iwwregens erkläert dass all Relatiounen zwëschen der Petitiounskommission an dem Médiateur aus dem Text erauskomm sinn, well verfassungsméisseg dat net op ee gemeinsamen Nenner ze brénge wier. Et bleift, dass de President vun der Chamber en éischte Filter ass, fir déi Petitiounen weider ze ginn. Et

steet nämlech am Reglement, dass de President vun der Chamber decidéiert, ob en déi Petitiounen weiderschéckt an eng Spezialkommission, d'Petitiounskommission, oder awer ob en einfach déi Petitiounen déposéiert um Büro vun der Chamber, wat ëmmer dat heescht. Et ass also kloer, dass d'Kompetenz vun der Petitiounskommission eng ganz aner ass eiser Verfassung no wéi déi vun deem Médiateur, deen haut soll an der Chamber geschafe ginn, well et do exklusiv ëm individuell Beschwerden geet.

An der Petitiounskommission hu mer eis och ee Moment gefrot, ob et interessant wier als Petitiounskommission deen wichtege Domän vun de Plainten aus den Hänn vun deene gewielte Politiker ze ginn an d'Hänn vun engem, deen zwar vun hinne gewielt gëtt, mä deen awer trotzdem net esou eng Indépendance huet. Dofir hate mer eng Visite zu Berlin beim Petitiounsausschuss vum Bundestag, well Däitschland de Moment nach dat eenzegt Land ass an Europa, wat kee nationale Médiateur huet a wat och, contrairement zu deenen anere Länner, déi viru kuerzer Zäit nach keen haten, kee wëllt. Däitschland wëllt kee Médiateur - se hunn e Wehrbeauftragte fir d'Arméi - well se eng Petitiounskommission hunn, déi zoustänneg ass fir déi individuell Beschwerden, déi normalerweis ënnert d'Kompetenz vun engem Médiateur falen.

Mir sinn dann dohinner kucke gaange mat der Meenung ze analyséieren, ob et vläicht, trotz menger Initiativ an där vun der Regierung, net awer vläicht besser wier déi Saachen an der Chamber ze behalen an eis selwer drëm ze këmmen nom Prinzip: „On n'est jamais aussi bien servi que par soi-même“. Mir hunn déi Prozedur do gesinn an hu mat deenen Deputéierte geschwat. Eppes war mir ganz kloer, an de Patrick Santer kann dat sécherlech confirméieren, déi Deputéierte waren allegueren der Meenung dass et besser wier wann d'Politiker, respektiv d'Politikerinne sech géifen ëm déi Petitiounen këmmen, während de Staff vun der Petitiounskommission - 80 Leit - an engem Bericht vun 18 Säiten, deen eis am Virfeld zoukomme gelooss gi war, ganz kloer duerchblécke gelooss huet, dass, egal wat an där Petitiounskommission geschitt, déi Décisiounen do ëmmer esou lafe wéi d'politesch Grenzen lafen.

Et ass eis kloer gi bei der Assistance, beim Vote - den zweeten Dag vun eiser Visite -, dass déi Décisiounen, déi geholl gi sinn, an déi deen Dag virdu vun de Fraktionssprecher preparéiert gi sinn, Décisiounen waren, déi ganz genau Majoritéit-Opposition gelaf sinn, a wou een also muss zur Konklusion kommen, dass och wa méi Leit sech drëm këmmen, dat a priori vläicht méi eng grouss Garantie fir eng Impartialitéit wier, dat an der Praxis awer net esou ass. D'Praxis beweist, dass och mat engem Oppositionspolitiker als President vun der Petitiounskommission d'Petitiounskommission just dat mécht, wat d'Majoritéit wëllt, well all nei Initiativ muss ofgestëmmt ginn, an all nei Initiativ gëtt esou ofgestëmmt wéi d'Majoritéit dat gären hätt, esou dass och d'Konklusion ganz kloer no där Visite déi war, dass dee Wee, deen hei ageschloe ginn ass, sécherlech dee besseren ass par rapport zu enger anerer Méiglechkeet.

Geschichtlech huet de Rapporteur eis scho ganz kuerz gesot wou de Médiateur hierkënn. Vläch kann een dobäi soen, dass et um europäeschen Niveau, net nëmmen um Weltniveau, eng Associatioun vun nationale Médiateur gëtt, déi regelméisseg zesummekënn fir Aarbechtssetzungen, an déi beispillsweis zesummekomm ass fir de 25. Anniversaire vum franséische Médiateur ze feieren, a bei där Geleeënheet eppes ausgeschafft huet, wat entre-temps an

dësem Domän als „Le principe de Paris“ zitéiert gëtt. „Le principe de Paris dans le domaine de l'Ombudsmediation, c'est-à-dire de celui de la mal-administration et des droits de la personne.“ A si definéieren dann 1998 déi Ombudsmediation als „une institution publique indépendante créée par voie législative“ - do si mer jo nach ëmmer dobäi -, chargée d'enquêter sur les violations des droits des citoyens par l'administration et sur les dysfonctionnements de celle-ci, habilitée à recommander la correction des injustices et dysfonctionnements.“

Et ass also ganz kloer, dass mir eis am Kader vun dëser Definition befannen. Da prezisiéiere fënnf Charakteristiken, déi eng Ombudsmediation muss respektéieren, fir als dat kënnen déterminéiert ze ginn, an dat wieren dann d'Indépendance du médiateur, dat ass am Gesetz zweifellos dran. D'Confidentialité et droit de recevoir des réclamations ass och an der Rei. Pouvoir d'enquête huet de Rapporteur eis explizéiert. Absence de recours contre une décision de l'Ombudspersonne, do gëtt et e bëssen delikat, well mer do op Suggestion vum Statsrot eng Formulatioun ugeholl hunn, déi am Fong d'Absence de recours nëmme prezisiéiert bei Décisiounen, déi net zefriddestellend sinn.

Et bleift also wann een Accord kënn, deen nëmmen deelweis zefriddestellend ass, dass net ausgeschloss bleift, a mengen Ae jiddfalls, dass e Recours kënn sinn. Dat ass e Punkt, wou et e bësse quokeleg ass. An da kënn et leschte Punkt, an ech hu mer déi Prinzipien hei elo eréischt de Weekend ugekuckt. Ech hätt se soss natierlech och virdu proposéiert, mä mir hätten et och mat menger Proposition de loi kënn virdu mierken, an zwar hu mer keng Immunité pour les actes accomplis lors de l'exercice des fonctions dran. An dat kann eigentlech net aneschtens sinn, well soss ka jo praktesch d'Handlungsweis vum Médiateur an der Praxis onméiglech gemaach ginn duerch systematesch oder prinzipiell Kregéiler, déi et iwwerall gëtt, an esou dass et sécherlech net ausgeschloss ass fir sech déi Saachen do nach eng Kéier unzekucken. Mir hunn iwwregens och nach, wat de Statut ubelaangt, eng Formulatioun am Text, déi nach kënn besser si wann een Zäit hätt an de gudden Wëlle géing opbleien. Ech wëll awer op déi Saachen elo hei net agoen.

Wat awer nach interessant ass, dat ass dass op deem Colloque zu Paräis probéiert ginn ass déi Ombudsmediation ze déterminéieren. A fir eng Definition ze ginn, hu se virun allem gesot wat et net ass. Et steet am Text hei: „L'Ombudsmediation est une institution qui n'est ni un arbitre choisi par les parties car l'arbitrage est un mode juridictionnel non-étatique, mais obligatoire car convenu d'avance.“ D'Médiatioun muss natierlech volontär bleiwen. „Deuxièmement, ni une juridiction dans la décision s'impose aux parties au litige.“ Do si mer och an der Rei. „Ni un enquêteur qui établie un rapport sur une situation particulière, c'est l'évidence même“, well en huet jo awer, wann e keen Décisiounspouvoir an ähnlech. „Ni un négociateur dont le rôle est d'arriver à une solution médiane“, well dat géing heeschen dass en ëmmer muss d'Bir an der Mëtt splécken. Dat ass sécherlech net an der Missioun hei. „Ni un gadget institutionnel, ni une autorité administrative, mais“, an da kënn am Fong dat wat laang probéiert ginn ass als negativ ze beschreiwen, „une institution indépendante sui generis“. An ech mengen, mat all deene Kritären do hätte mer mat eise Text op jidde Fall keng Schwierigkeeten.

Et bleift eventuell dann nach ze decidéieren, ob déi Missioun, déi de Médiateur hei kritt, dann d'Médiatioun ass, well dat misst se jo eigentlech si mat deem Numm, deen d'Regierung decidéiert huet där Institution ze ginn, oder awer ob et e Conciliateur ass, wéi dat op jidde Fall an deem Gesetz iwwert d'Médiation pénale ass, wou d'Pouvoir vum Médiateur esou ëmress sinn, dass se iwwert dat erausgi wat normalerweis e Médiateur daerf maachen.

(M. Nico Loes prend la Présidence)

Dofir ass et dann elo interessant ze kucke wat d'Differenze sinn tëschent engem Médiateur an engem Conciliateur, an do ass et ganz kloer esou, dass e Conciliateur eventuell ka recommandéiert ginn, während e Médiateur ëmmer nëmme fräiwëlleg ka befaasst ginn. Also esou gesi wier et ganz kloer eng Médiatioun, an déi zweet Konditioun fir ze definéiere wat d'Differenz ass, ass am Fong den Handlungsspillraum vun deem engen a vun deem aneren. Wat de Médiateur méi aktiv Propositione mécht a probéiert d'Leit op e gemeinsamen Nenner ze kréien, wat e sech méi aktiv perséinlech involvéiert, wat e manner e Médiateur ass a wat e méi e Conciliateur gëtt. Also hânt et gréisstendeels, an de Rapporteur huet et ukléngelooss, of vum Stil vun der Persoun, ob dat elo eng Médiatioun gëtt oder eng Conciliatioun.

Et ass ënner Fachleit ganz kloer gesot, dass déi Manéier, wéi geschafft gëtt, ofhânt, net nëmme vun deene Kritären, déi een an en Text schreift, mä mat der Maîtrise vun engem Processus de médiation. Déi Fonctioun ass zesumme mat enger Impartialitéit, déi kengem an d'Wéi geluecht gëtt, eng Geschicht vu Formation, well och wa ganz vill Leit, vill Professioneller mengen, si kënn vum haut op muer en aneren Titel droen ouni eng nei Formation ze hunn, esou bleift et, dass déi Formation indispensable ass fir dass déi Institution do dee Charakter behält, dee se jiddfalls um Pabeier huet, an net en autoritäre Rappel à la loi gëtt an eng Conciliatioun do duerchgebrätscht gëtt, well da géif d'Chance verpasst ginn iwwer Konfliktléismoyenen eraus am Fong de Lien social ze verbessern, well wann d'Leit herno aus der Médiatioun méi frustréiert erauskomme wéi se eragaange sinn, dann, faerten ech, hätte mer näischt geschafft.

Et ass also wichteg fir ze wësse wéi do soll geschafft ginn an et daerf net ausgeschloss ginn, an dat ass et och net, fir d'Leit un en Dësch ze setzen an ze probéieren mat hinnen ze diskutéieren a virun allem ouni Pouvoir se ze iwwerzeegen, dass et iergendwou tëschent deenen zwou verschidde Vuen eng Wourecht gëtt, déi Intermédiaire kënn sinn an déi eventuell dozou kënn féieren, dass en Accord kënn kommen. Dat ass jo evidenterweis den Zweck, och wa mer eis bewosst sinn, dass iwwert den Zweck vun der Konfliktléisung eraus et eng ganz gutt Opération de publicité fir de Stat ass, fir Transparenz ze spillen an nei Mechanismen anzusetzen, fir déi Transparenz spillen ze loossen, well dat weist a priori e gutt Gewëssen a ka kengfalls dem Image schueden.

Esou denken ech, dass et vläch interessant wier fir ganz kuerz ze vergläiche wat eisen Text duerstelt par rapport zum belschen Text oder zum franséischen, well déi däitsch, wéi ech gesot hunn, keen nationalen Ombudsmann hunn, an da kënn ee soen, dass déi grouss Differenz mam franséischen déi ass, dass dee vum President genannt gëtt, respektiv en conseil des ministres an dass och, wann en net a senge Kompetenzen d'Mënscherechter mat dran huet, et ganz kloer ass, dass duerch den Agentement vum Gesetz selwer e ka Recommandatiounen en équité maachen an dass en ipso facto an

automatesch Membre de droit ass vun hirer Commission des Droits de l'homme, esou dass et op deem Punkt relativ vill, ausser der Nomination, op dat erauskënn wat bei eis um Pabeier steet.

An der Belsch ginn et der e puer wat eng belsch Spécificitéit ass an hoffentlech bleiwe soll, an et ass ganz kloer do esou dass déi Kompetenz sech och gréisstendeels iwwerschneiden, wéi dat bei eis de Fall ass, esou dass mer deelweis eppes vum franséischen Text hunn an deelweis eppes vum belschen.

Et bleift bei de Similituden oder bei den Differenze mat auslännesche Gesetzter vläch nach ze erklären wou dann d'Similituden an d'Differenze sinn tëschent menger Proposition an dem Projet vun der Regierung. D'Positioun vun der Regierung huet natierlech och gemierkt, dass en differente Konzept do war tëschent der Proposition an dem Projet iwwert de Champ d'intervention.

Et ass ganz kloer, dass a menger Proposition d'Promotioun vun de Mënscherechter matdrastoe komm ass, explizit, während op deem Punkt dat net d'Intention vum Projet de loi ass an och net d'Meenung vun der Kommission ass. Dat ass eng Feststellung. Et bleift, dass aus där Differenz eraus e ganze Koup Similituden am Text sinn, déi ech ganz kuerz wëll opzielen, ier ech dann zum Schluss op déi aner Differenze kommen, déi awer méi accessorier Natur sinn.

Déi zwee Texter gesinn eng Nomination duerch d'Chamber vir. De Projet prezisiéiert d'Modalitéite vum Vote an ech mengen, dat ass eng gutt Saach, fir dass doriwwer eng Klorheet besteet, an déi zwee Texter gesinn e Serment vir, just dass den Text vun der Kommission a vun der Regierung virgesäit, dass dee Serment soll gelescht ginn ënnert d'Hänn vum Grand-Duc, während a menger Proposition, vu dass et en Organ vun der Chamber ass, deen Eed soll ofgelescht gi beim President vun der Chamber.

An deenen zwee Texter ass d'Indépendance ouni Contestatioun garantéiert. Interessant ass, dass et am éischten Artikel ass vum Regierung- respektiv vum Kommissions-Text, während et en aneren Artikel ass op enger anerer Plaz a menger Proposition. D'Conditions d'éligibilité sinn och interessant a praktesch déiselwecht, ausser der Tatsaach dass d'Expérience professionnelle utile bei mir eng Minimumdauer vun zéng Joer hat, déi sech am Text vun der Kommission net erëmfënn, während d'Commission et derwäert fonnt huet, menger Meenung no zu Recht, fir drop hinzewiesen, dass déi dräi Sproochen misste kënn geschwat gi vun engem Kandidat op dese Posten.

Iwwert d'Incompatibilitäten, mengen ech, besteet och keng grouss Differenz tëschent deenen zwee Texter, ausser dass de Mandat électif vläch méi prezis am Regierungstext libelléiert ass, well et ganz kloer ass dass, ob et eng Fonction élective ou non ass, se incompatible ass mam Mandat. Dat ass eng Präzisioun, déi sech eventuell op e Member vum Statsrot kënn bezéien, an an där Hinsicht eng utile Präzisioun.

D'Confidentialité ass ganz wichtig, se ass an deenen zwee Texter dran. Leider ass se, Här Rapporteur, an eise Text net fir d'Personnel vum Büro vum Médiateur dran. Och dat ass ee vun deene klengen Punkten, déi een eng Kéier kënn nobesseren, ouni dass dat eng dramatesch Affär misst sinn.

D'Modalitéite vun der Saisine hu gemeinsam, dass se keen Ënnerschied maachen iwwert d'Nationalitéit vum Demandeur, vum Plaignant, an dass se kënnen direkt gemaach ginn, dass se natierlech gratis sinn, dass an deenen zwee Texter en Intérêt personnel an en Intérêt à agir muss do sinn. Dat fir ze vermeiden, dass eng Flut vun

Affäre géingen ugoen. A fir dat eben ze évitéieren, waren a mengem Text och Saachen dran, déi vläicht net esou abwegeg waren, dass ee se net hätt kënnen iwwerhuelen, an zwar Méiglechkeeten, Irrecevabilitéitsgrënn vun de Plaignanten, beispillsweis wa keng Identitéit vum Plaignant bekannt ass oder d'Adress net komplett ass, wann et eng Demande manifestement non fondée ass, wa schonn eng Décisioun an där selwechter Matière geholl ginn ass oder wann eng Décisioun geholl ginn ass, an där keen neit Element dran ass. Och dat wieren eventuell Iddie gewiescht déi een hätt kënnen iwwerhuelen. Dramatesch ass et net, well dat kënn eventuell och nach duerch e Règlement intérieur nogebessert ginn.

De Recours géint d'Décisioun vum Médiateur...

M. le Président.- Madame Err, ech wollt lech nach op d'Riedezäit opmierksam maachen.

Mme Lydie Err (LSAP), auteur.- Ech huelen d'Riedezäit vun... Ech kéint theoretesch zweemol eropkommen, mä ech hunn elo nach fënnf Minutten an da sinn ech ganz fäerdeg.

M. le Président.- Gutt, Madame Err.

Mme Lydie Err (LSAP), auteur.- D'Recoursen. Wat ass mat de Recours géint d'Décisioun vum Médiateur? Mir wëssen dass do eng Recoursméiglechkeet opstoe bleift déi besser zou wier, an ech mengen dass et och op deem Punkt interessant wier eventuell drop zrëckzekommen. An deenen zwee Texter, an dat ass eng aner Similitude, sinn d'Reklamatiounen beim Médiateur net suspensiv an och net interruptiv vun den Délaien um Geriicht. Et bleift dass et wichtig wier, dass bei enger Plainte, déi déposéiert gëtt, de Plaignant géif drop opmierksam gemaach ginn, dass déi Délaie lafen, fir dass e sécher ass dass en net d'Délaie verpasst, well e sech drop verlooosse géing, eventuell drop verlooosse kéint, dass sai Recours bei de Médiateur suspensiv wier.

Iwwert d'Qualifikatioun vum Médiateur besteet och an deenen zwee Texter praktesch keng Differenz, ausser dass den Text vun der Kommissioun d'Moralitéitsgarantië mat dran huet an déi dräi-Sproche-Konditioun, sou dass och do mengen ech keng ze vill grouss Dissensioun sinn.

D'Immunitéit bleift mengen ech ee vun deene Punkten, déi aneschtens sinn. De Fin de mandat ass aneschtens, well d'Formulationen vum Text vun der Kommissioun elo eng aner sinn. Et bleift nach een Detail an den Differenzen, an zwar deen dass a menger Proposition dra stoung, dass de Médiateur kënnt sech vun Expären entouréieren, wann en dat wëilt. Ech mengen dass en dat kënn maache wann et net am Text steet, wann et an e Règlement intérieur géif erakommen. An eng kleng Differenz, a vläicht eng lescht oder eng zweetlescht, ass déi, dass mengem Text no d'Nominatioun vun de Collaborateure ganz kloer d'Initiativrecht beim Médiateur louch, während dat de Moment am Text vun der Kommissioun net de Fall ass.

Et bleift nach eng allerlescht Differenz, an zwar déi dass a mengem Text dra stoung, dass wann de Médiateur am Kader vu senger Aarbecht géif drop higewise kréien, dass e Crime oder en Délit gemaach gi wier, dass en därer Hinsicht ka vun enger Verbesserung vum Text schwätzen.

D'Initiative législative, mengen ech, hat ech vergiess. Vläicht ee Wuert dozou. Ech hat se a mengem Text dran. D'Regierung och. D'Kommissioun hält se raus. An ech muss

soen, dass, à réflexion faite, dat eng richtig Décisioun ass. Wa mer kee Mélange des genres wëlle maachen zwëschent där neier Institution an deene bestehenden, dann ass et vläicht vill besser dass d'Regierung net kann, wéi et am Regierungstext stoung, de Médiateur befaassen, well se aner Méiglechkeeten huet seng Problemer ze léisen, während et och logesch ass dass iwwert déi Recommandatiounen, déi de Médiateur ka maachen, eraus net nach e Parlamentarierecht soll ugehaange ginn. Et ass eng Clarificatioun vun de Rôlen an ech mengen dass och dat eng richtig Décisioun ass an eng Verbesserung vum Text.

Dat, Dir Dammen an Dir Hären, zu mengem Text. Ofschléissend eng Remarque: Ombudsmänner oder Médiateuré sinn in de Moment. Mir hunn net nëmmen zu Lëtzebuerg an deene leschten zwee Méint e Centre de Médiation du Barreau de Luxembourg kritt, mir hunn och nach - an dat sinn ech d'lescht Woch eréischt gewuer ginn - um Barreau vu Lëtzebuerg en Ombudsmann geschafen, an ech liesen lech vir, well et interessant ass bei de Missiounen, zwee Sätz aus deem Informatiounspabeier: „Le justiciable insatisfait“ kritt also d'Méiglechkeet sech gratis un en Ombudsmann vum Barreau ze wenden an d'Missioun, Här Rapporteur, ass eng interessant. D'Mission ass déi: „Sa mission est de tenter d'assurer la bonne compréhension mutuelle dans les relations entre les avocats et leurs clients.“ Also net wéi Är Définition aus dem Larousse, aus deem grouse Larousse, mä éischter wéi meng aus deem klengen, net nëmmen d'Konfliktléisung, mä virun allem Transparenz a Versteedemach fördern an domadder, an dat ass mäi lescht Wuert, de Lien social resseréieren, well ech sinn der Iwwerzeegung dass iwwert d'Utilitéit vun deem Text eraus de Lien social dat ass, wat zu Lëtzebuerg am meeschten Nohuelbedarf hätt fir dru geschafft ze kréien. Voilà.

Ech soen lech merci.

M. le Président.- Ech géif dem Auteur vun der Proposition de loi, der honorabler Madame Err, merci soen an dann dem Partrick Santer d'Wuert ginn, deen als éischte Riedner ageschriwwen ass. Här Santer, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

M. Patrick Santer (CSV).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll fir d'éischt dem Rapporteur, mengem Fraktiounskolleeg Paul-Henri Meyers merci soe fir säin excellente Schrëftlechen a mëndleche Rapport, an deem e souwuel d'Geschicht vun der Institution vum Médiateur retraceiert huet wéi d'Attributioun an d'Missioun vun deser Persoun duergeluecht huet. Ech wëll elo net weider an den Detail vun deem agoe wat den Här Meyers schonn hei behandelt huet, mä vill méi op dat agoe wat d'Aféierung vun engem Médiateur bedeit a wat se net bedeit.

Ier ech dat maache kommen ech awer net derlaanscht fir menger Satisfactioun driwwer Ausdrock ze ginn, dass mer zu Lëtzebuerg e Médiateur kréien. Dëst ass nämlech e Pluspunkt, eng Beräicherung fir eis Demokratie. Dës Institution gëtt ëmmer méi, a meng Virriedner hunn dat scho gesot, zu enger Normalitéit an demokratesche Staten. Si ass e konkreten Ausdrock dovun, dass d'Verwaltung am Déngscht vun de Bierger steet an dass de Bierger géigeniwwer der Verwaltung e Recht op eng effikass a séier Behandlung vu sengen Uleessen huet. D'CSV huet all déi Zäit, während där sech mam Projet de loi befaasst gouf, iwwert dee mer elo ofstëmme wäerten, um Prinzip vum Médiateur festgehalen, och wann anerwäerts zäitweileng gewackelt gouf. Dat hu mer aus guddem Grond, mä virun allem aus der Iwwerzeegung iwwert d'Rich-

tegkeet vun der Aféierung vun engem Médiateur gemaach. Mir stoungen zum Projet a mir wollten de Médiateur a mir sinn iwwerzeegt dovun, dass des Institution, dese Médiateur en integrale Bestanddeel vun eiser institutioneller Landschaft wäert ginn an dass d'Bierger am Land et wäerten apprécieieren, dass mer en elo kréien.

D'Präsenz vun engem Médiateur an der institutioneller Landschaft vu Lëtzebuerg déngt dem Equilibre tëschent der Verwaltung an de Bierger. De Médiateur soll Ausgleich schafen an eng Balance hierstellen tëschent den Uspréchen an Erwaardungen vun deenen engen an de Praktiken an de gesetzlechen a reglementaresche Contrainté vun deenen aneren.

Sou gesinn ass de Médiateur eng Persoun op där eng grouss Verantwortung laascht, an déi muss absolut onofhängeg vun allen Interesse si mat deenen en a Beréierung kënnt. Och muss e seng Funktioun op vëlleg onparteiesch Manéier ausüben an däréif net dora beaflosst gi vu perséinleche Relatiounen mat Leit déi e befaassen oder mat Beamten déi mat Affären ze dinn hunn déi en interesséieren. Dat verlaangt net nëmmen eng ausseruerdentlech Retenue an eng ganz grouss perséinlech Integritéit, et ass gläichzäiteg och d'Garantie derfür dass de Médiateur Unerkennung a Respekt do virfënn wou en intervenéiert. Seng eenzegaarteg Positioun - et ass kee Beamten an en huet kee Supérieur hiérarchique am eigentleche Sënn vum Wuert - also ass d'Viraussetzung fir eng optimal Wierkung vu senger Aarbecht.

Här President, de Médiateur, wéi mer dee Mënsch elo offiziell nennen, gëtt eng Zort Mëttler tëschent de Welten. Duerfir brauch en intellektuell, mä virun allem mënschlech Fäegkeeten, well de Médiateur ass am Endeffekt dofir do d'Relatiounen tëschent de Verwaltungen an de Bierger ze vereinfachen an ze verbessern. An dat ass eigentlech alles anescht wéi eng llicht Aufgab.

D'Législatioun an d'Réglementatioun, dass ass eng onbestriden Tatsaach, gi quasi all Dag méi ëmfangräich, méi komplizéiert a méi technesch. D'Bierger fanne sech an deem Dschungel vu Gesetzter, Reglementer, Direktiven, Circularen an Uweisungen, déi ville Verwaltungssoflee zu Grond leien, net méi erëm. Och an der Verwaltung gëtt et mat der Zäit net méi einfach fir d'Praxis mat den Texter an Aklang ze bréngen an dann och bannent kuerzer Zäit Untrëg ze evakuéieren. Aus deem Estand ergëtt sech, dass vill Bierger net méi verstü woufir hier Ugeleeënheete bei der Verwaltung esou laang daueren an d'Administratioun net grad erfreet ass, permanent mat Nofroen a Reklamatiounen belästegt ze ginn.

Dir gesitt, et geet hei net ëm eng Schuldzuweisung an ech wëll och keng maachen. Ech wëll just feststellen, dass et deelweis erhieflech Schwierigkeeten am Versteedemach tëschent Verwaltungen a Bierger gëtt. An hei läit eng wichtig Feststellung zur zukünftiger Roll vum Médiateur. D'Institution vum Médiateur gëtt net geschaf fir der Verwaltung ze schueden oder Mësstrauen hir géigeniwwer auszedecken. De Médiateur soll net den Ausdrock si vum Dogma vun enger permanenter an allgemeng gültiger Présomption irréfragable de culpabilité géigeniwwer der Verwaltung. Et geet hei net drëm ze soen, dass d'Verwaltung grundsätzlich an ëmmer e Feeler begaangen huet, an dass de Bierger grundsätzlich an ëmmer a sengem Recht ass. Et geet hei net ëm Gutt a Béis, an dann dass de Médiateur wéi e Superheld oder en Deus ex

machina antrëtt fir de Béisen ze bestrofen an de Gudden ze befreien.

De Médiateur gëtt agefouert, well et objektiv Schwierigkeeten a Meenungsverschiddenheeten zwëschent der Verwaltung an de Leit am Land gëtt, déi vill verschidde Grënn hunn, an déi een dans la mesure du possible soll ausserhalb vun de Geriichter léisen, well een net ëmmer Meenungsverschiddenheeten, déi een aussergerichtlich léise kann, zu regelrechte Konflikter muss entfale loosson, andeems d'Gerichter saiséiert ginn. Well dëst d'Konzeption vum Médiateur ass, muss dat och e Mënsch sinn, deen d'Verwaltung, hir Prozeduren an hir Sensibilitäte kennt. Hie muss kënnen den Ennerscheed maachen tëschent Demandé mat deenen d'Querulante just e prinzipielle Klengkrich wëllen ustiwwelen an deenen Ufroen, déi e sériöse Fong hunn, well do eppes wierklech net klappt oder ze klappe schéngt. An da muss op eng verstänneg a gläichzäiteg entschlossen an effikass Manéier probéiert ginn deen een an deen anere beieneenzeféieren.

Dat wäert natierlech net ëmmer goen. Dat wësse mer. An do bilde mer eis an der CSV och näischt an. Mä et soll dacks klappen, well mer der Iwwerzeegung sinn, dass eng vermëttelt Problemléisung besser ass wéi eng vun de Gerichter imposedéiert Problemléisung. An deem Kontext kënnt dobäi, dass e Bierger, deen e Problem mat der Verwaltung huet, net direkt vru Geriicht kloe soll, an eisen Aen, mä ganz dacks och net kloe wëllt, virun allem wéinst der Komplexitéit, der Dauer an de Käschte vun engem Gerichtsverfahren.

Vill Leit traue sech och ganz einfach net engem Affekt eng administrativ Klo unzevertrauen a wäerten et apprécieieren, dass mer eng aussergerichtlich Instanz schafen, déi hinne kann hëllefen hir Problemer op eng méi effikass Manéier ze léisen. D'Interventioun vun engem Geriicht huet normalerweis just zur Folleg, dass an engem eenzege Fall eng Verwaltungsdecisioun bestäetgt oder ëmgeworf gëtt. Wann awer de Médiateur sech aschalt, da kann et gutt sinn, a mir striewen dat eigentlech och un, dass eng Verwaltungspraxis geännert gëtt, dass also duerno all Mënsch, dee sech am selwechte Fall erëmfënn, vum Resultat vum Médiateur senge Beméiungen ka profitéieren. Dëst féiert op Zäit zu enger méi biergernoer Administratioun, déi sech verstärkt drëm suergt, dass hir Oflee a Prozeduren effikass novollzéibar an transparent sinn.

Et kënnt dobäi, dass, entgéint deem wat fir eng Gerichtsprozedur gëllt, dem Médiateur seng Interventioun an engem Uleies vun engem Bierger gratis ass. Si soll och eben net direkt eng Géigereaktioun vun der Verwaltung erviruffen, esou wéi dat dacks de Fall ass, wann eng Administratioun ugesicht gëtt, mä just dozou féieren, dass eng fir béid Säiten akzeptabel Léisung fir e bestëmmte Problem fonnt gëtt. De Médiateur kritt kee Pouvoir fir der Verwaltung Udereren ze ginn. Hie wäert och net a Verwaltungsoflee u sech agräifen. Seng Aufgab ass et e Problem, deen him ugedroe gëtt, ze präfen, sech eng méiglech Léisung dovun virstellen an déi mat deene betraffene Stellen ze diskutéieren, mam Zil sech ze eenegen.

De Médiateur, esou steet et kloer am Projet de loi, «conseille le réclamaant et l'administration. Il suggère toutes les recommandations à l'endroit du service visé et du réclamaant», also béide Säiten. Natierlech muss de Médiateur sech un d'Gesetzter halen, wéi d'Verwaltung an de Bierger och. „Nul n'est censé ignorer la loi“, och wa Verschidener des Formel als eng hautzudags anachronistesches Floskel ofstempelen.

Wann also näischt dran ass, dann ass eben näischt dran. De Médiateur ass net dofir do Sonnerweeër ze fannen oder fir d'Regelen an d'Gesetzter esou laang ze béie bis dass se brieren. Dat ass net seng Aufgab. Dat kann hien net maachen. Dat däréif hien net maachen. Mä dat wat de Médiateur däréif a wat seng eigentlech Charge ass, ass all d'Méiglechkeeten, déi e Bierger den Texter no an enger bestëmmter Situatioun huet, auszeloten a mat him an der conceréierter Verwaltung zesammen déi beschte Léisung fir e Problem ze fannen. Op des Manéier soll et zu enger wierklecher Verbesserung vun de Relatiounen tëschent der Verwaltung an de Bierger kommen, an dat ass en Zil, deem et wäert ass sech ze verschreiwen.

Här President, de Médiateur soll d'Vetrauen, wat d'Bierger an d'Verwaltung hunn, verstärken, andeem hien dobäi hëlleft, dass si sech besser verstinn. Näischt weider, mä och näischt manner. De Réckgrëff op d'Interventioun vum Médiateur ersetzt keng bestoend Handlungsméiglechkeete vun der Administratioun oder vun de Bierger. E schafft och keng vun deene Méiglechkeeten of. Doniewent interféiert de Médiateur och net mam Petitiounsrecht, dass esou erhalte bleift wéi mer et haut kennen, fir d'Chamber mat kollektiven Doléancen ze befaassen.

De Médiateur kënnt bei all déi aktuell Méiglechkeeten an Dispositionen dobäi. Sai Service gëtt eng zousätzlech Ulafstell, un déi d'Bierger sech individuell kënnen wenden, amplaz direkt e Prozess ze féieren, iwwregens och nach nodeems se eventuell schonn en administrative Prozess gefouert hunn, an amplaz eng Verwaltungsdecisioun, déi se net verstinn, einfach résignéiert hinzehuelen.

Ech géif mer wënschen, dass d'Verwaltung sech vum Médiateur net bedrot oder hannergaange fillt, mä dass si vertrauensvoll mat him zesummeschafft am Sënn vun der Effikassitéit vun den Institutionen an dem Vertrauen, déi d'Bierger dem Stat entgéint bréngen.

Mat der Schafung vun der Funktioun vum Médiateur beräichere mer eis Demokratie a mir bréngen d'Verwaltung de Bierger méi no. De Médiateur ass also en Deelstéck vun enger konsequenter Politik vun der Moderniséierung vun eise Stat. Meng Fraktioun an ech sinn also frou, dass mer dëst Gesetz haut kënnen stëmmen, an ech bréngen och d'Zoustëmmung vun eiser Fraktioun zu deem Projet.

Ech soen lech merci.

Une voix.- Très bien.

M. le Président.- Merci, Här Santer. Als nächste Riedner ass den Här Jean-Paul Rippinger ageschriwwen. Här Rippinger, Dir hutt d'Wuert.

(Interruption)

M. Jean-Paul Rippinger (DP).- Dat wëllt awer näischt heeschen, wann ech vu rechts kommen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech si wahrscheinlech ee vun deene weínegen heibannen, déi net ganz enchantéiert waren a si fir hei zu Lëtzebuerg d'Fonction, d'Institution vun engem Médiateur anzeféieren.

Ech sinn nämlech der Meenung, an dat war eng reng juristesche Approche, dass et eng Rei vu Méiglechkeete gëtt d'Administratioun ze saiséieren, ze dessaiséieren oder bei der Administratioun ze intervenéieren. Et gëtt notament de Recours gracieux, dee ganz oft eng Méiglechkeet ass fir bei der Administratioun net nème virzespriechen, mä och seng Moyenen, seng Argumenter virzedroen. Et gëtt, säitdem dass de Conseil d'Etat net méi als éischt an als lescht Instanz a Matière administrative décidéiert, eben en double degré de juridic-

tion en matière administrative, an, vläicht e manner juristescht Argument, mä mir kënnen dach awer och hei nach zu Lëtzebuerg behaupten, dass et eng gutt fonctionnéierend Fonction publique gëtt.

Ech hu gefäert et kënt eng Interférence ginn tëschent de Fonctiounen, de Missioun vum dem Médiateur an unhängege Verfahren oder Verfahren, déi virun déi Juridictione géinge kommen. Dann, mä lescht Argument war, dass een an engem klenge Land wéi mir et sinn dach awer ganz oft déi Leit kennt, dass et méiglech ass virzespriechen bei der Administratioun. An déi vun eis alleguerten, déi a Gemenge sinn, wësse jo awer och wéi et an der Gemeng fonctionnéiert, dass, fir dass e Bierger an der Gemeng eppes an d'Rei gemaach kritt, wann et kann an d'Rei gemaach ginn, ee kee Médiateur braucht.

Ech weess awer, an ech war mer dessen och bewusst, dass am Accord de coalition tëschent der CSV an der DP dee Médiateur ofgemaach ginn ass, esou dass ech mat Selbstverständlechkeet, an ech soen lech och firwat, elo meng Retizenze vis-à-vis vun deem Médiateur awer e gutt Stéck ofgebaut hunn.

Et gëtt selbstverständlech méi wéi honnert Länner an der Welt, déi eng ähnlech Institutioun hunn, dovunner eleng 37 an Europa. An der EU ass am Joer 1992 de Médiateur agefouert ginn - ech weess zwar net wéi e fonctionnéiert, mä nach existéiert en. A Spuenien heescht en Défenseur du peuple, a Portugal Procureur de justice, am Québec Protecteur du citoyen. A sou wéi bei eis heescht en an de Pays francophones an och an Afrika Médiateur. Hien ass als Institutioun 1809 a Schweden, a besonnesch duerno an de skandinavische Länner agefouert ginn.

Et gëtt ganz oft als Argument virbruecht, et wär den Développement vun der Demokratie. Lëtzebuerg ass scho laang eng Demokratie. De Médiateur misste mer net onbedéngt hu fir nach déi Demokratie ze développéieren, an och scho guer net fir den Etat de droit ze renforcéieren. Et gëtt natierlech, an domadder sinn ech d'accord, eng Verbesserung vun den deegleche Relatiounen tëschent der Administratioun an dem Administré. Dat ass richtig. D'Objektiver sinn och hei opgefouert ginn, wéi d'Recoursen an den administrative Contentieux ofzebauen duerch d'Kreatioun vun engem Médiateur.

Et gëtt gesot: «...pour remédier à la mal-administration». Dat fannen ech net ganz gutt als Expressioun, well dat gëtt et, géng ech soen, zu Lëtzebuerg net. An dann: «...de contribuer à un mieux Etat». Do kann een och gedeelter Meinung sinn. Dat waren déi dräi Objektiver.

Ech sinn d'accord mat deem, wat de Rapporteur hei gesot huet, an ech géng ganz besonnesch de Président-rapporteur félicitéieren, net nëmme fir säi Rapport hei, mä och fir déi Aart a Weis wéi mer an der Kommissioun deen heite Projet amendéiert hunn. Well dat hei ass de Prototyp vun engem Projet, deen an d'Chamber komm ass an deen aus der Chamber e gutt Stéck anescht ersaaget wéi en erakomm ass, an dat duerch d'Zusammenaarbecht vun dräi Institutiounen: d'Regierung, déi d'accord war, de Conseil d'Etat, dee Verbesserungen erabruecht huet, an d'Kommissioun mat hirem Président, déi eng ganz Rei vun Amendementer abruecht an dem Conseil d'Etat zougeschéckt hunn. Dat heescht, ech sinn der Meinung, dass dat hei effektiv e Projet de loi ass, an dofir hunn ech och haut keng Schwierigkeet fir deen ze stëmmen, och meng Fraktioun net, dee ganz staark verbessert ginn ass, an doduerch dass mer e laang a gutt konnten diskutéieren, an dass jiddereen e bësse Waasser a säi Wäi geschott huet, konnt en Text erauskommen, deen haut ka vu jidderengem gestëmmt ginn.

Meng Attitüd hunn ech direkt an der éischter Sëtzung vun der Kommissioun gesot, an duerno ass et jo dann zu deene Verbesserungen an zu deenen Amendementer komm. A well eise Président-rapporteur dat jo elo in extenso hei esou gutt erkläert huet, brauch ech net en zweete Rapport ze maachen, mä ka mech ganz genau un dat ulehnen, wat hien hei gesot huet. Selbstverständlech kann de Médiateur sech, dat war jo meng Beförderung, net an eng Gerichtsprozedur amëschten. Hie kann net intervenéieren. Hien ass gehalen un en Uerteel oder un eng Décisioun vum Gericht, déi en akzeptéiere muss. Dat heescht, mat deem Projet a mat der Kreatioun vun dem Médiateur ass d'Independenz vun der Justiz garantéiert, och duerch d'Non-ingérence vun dem Médiateur.

Ech wëll just nëmmen dräi kleng Remarque maachen. Et ass gutt an et ass richtig, dass de Médiateur privilégiéiert Relatiounen mat der Chamber huet, an dass en och limitativ opgezielt Pouvoir vum der Chamber garantéiert kritt. Dat eenzeg, wat ech am Fong geholl net ganz richtig verstanen hunn a wat ech och elo nach net konnt aus dem Text erauslesen, dass wuel seng Missioun déi ass, déi de Rapporteur definéiert huet, mä et steet do: „...il est rattaché à la Chambre des Députés“. Wat heescht dat? Wéi ass de Cordon ombilical tëschent him an der Chamber? Dat Wuert «rattaché», dat stéiert mech. Awer ech muss soen, do hunn ech och keng richtig aner Formulatioun dofir. Dat heescht, genau wéi bei der Cour des Comptes an der Chamber ass et och hei. Et gi Rapporten zougestallt. De Médiateur muss zum Beispill och Rapporte maachen un d'Chamber. D'Saisine geschitt iwwer en Deputéierten an iwwer d'Chamber. Mä „...il est rattaché à la Chambre“, heescht dat och um administrative Plang mat senger gesamter Administratioun? Dat ass fir mech net ganz kloer.

Wat d'Etablissements publics ubelaangt, do suivéieren ech absolut d'Meenung vun deem, wat de Rapporteur hei gesot huet. Ech deelen déi Meinung, besonnesch dass mer d'Activités industrielles, financières et commerciales vun den Etablissements publics ausgeschloss hunn, an do net de Conseil d'Etat suivéiert hunn.

Dann d'Saisine, déi zweet Remarque déi ech ze maachen hunn. Déi Saisine gëtt natierlech schrëftlech, a wat och wichteg ass, se kann och mëndlech gemaach ginn, an all d'Persounen, och d'Personnes morales de droit privé genau wéi och d'Deputéierte kënnen de Médiateur saiséieren.

Seng Moyens d'action. En huet eigentlech kee Pouvoir de sanction. Hien ass dat, wat een nennt e Médiateur, mä wann deejeinen net mat där Lösung d'accord ass, déi e proposéiert, dann huet en net vill Méiglechkeeten. En huet keng Méiglechkeet d'Leit ze forcéieren seng Décisioun ze akzeptéieren. Et kann ee soen, dat wier gutt esou. Mä wat kann e maachen? En huet kee Moyaen de sanction. E kann also nëmmen eng Recommandatioun maachen. Déi Recommandatioun, déi ka richtig oder falsch sinn, vun deem engen akzeptéiert ginn oder net, oder vun deem aneren. Dat heescht, iwwer d'Recommandatioun eraus huet e kee Pouvoir. Op där anerer Manéier kann e senger Décisioun, oder dat wat e recommandéiere wëll oder kann, de Caractère de publicité ginn. Et ass also keen Uerteel. Et ass eng Injunctioun. Och wann een Uerteel kennt, kann en un d'Administratioun d'Injunctioun ginn, mä e kann awer d'Uerteel selwer net ausféieren.

Engersäits kann ee mer soen, do wär eng gewësse Contradictioun. Ech sinn d'accord, dass déi privilégiéiert Relatiounen, déi mat der Chamber bestinn, e ganz wichtige Punkt sinn, mä en ass cantonnéiert a senger eegenaarteger Missioun.

Ech mengen, et muss een och esou enger Institutioun wéi där do d'Chance ginn ze fonctionnéieren, an da gesäit een am Laf vun de Méint an de Joren, wa se da fonctionnéiert, wat een nach eventuell ka verbessern. Et huet ee vu menge Virriedner hei gesot, et hinkt ganz vill vun där Persoun, Fra oder Mann, of, deen do de Médiateur gëtt, vun deem senger Doigté a vun deem senger Méiglechkeet fir kënne Conciliateur ze spillen an eng Léisung erbäi ze féieren.

Mir wëssen, dass wa mer dat Gesetz hei gestëmmt hunn, de Règlement intérieur vun der Chamber eis virschreift wéi dee Mann oder déi Fra genannt gëtt. Wéi dat awer elo geet a wien dat gëtt, dat wësse mer net, a wéi mer saiséiert ginn, mat wat fir enge Kandidaturen, a wéi och ëmmer, dat wäerte mer am Laf vun deenen nächste Wochen a Méint erfueren.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ënnert der Reserv vun deenen Observatiounen wäerte mir dëst Gesetz stëmmen.

Ech soen lech merci.

M. le Président.- Merci, Här Ripinger. Als nächste Riedner ass den Här Henckes agedroen. Här Henckes, Dir hutt d'Wuert.

M. Jacques-Yves Henckes (ADR).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, fir d'éischt e Wuerter vu Merci un de Rapporteur, den honorabelen Här Paul-Henri Meyers. Hien huet ganz detailléiert, esou wéi mer et vun him gewinnt sinn, de Projet de loi hei explizéiert, an dat bréngt mech dozou datt ech just nëmme brauch e puer Commentaires zum Projet de loi an zu der Iddi selwer vum Médiateur ze ginn.

De Bierger dobaussen huet ganz oft Schwierigkeeten mat enger iwwerméissig starker Administratioun, mat zahlreiche Prozeduren, mat Formalitéiten, mat Formulieren, déi oft ganz komplex sinn, mat Administratiounen, déi ënnert sech Sträit hunn, wien da kompetent ass, wien dat soll maachen, wou d'Limité sinn.

De Bierger huet och ganz vill Problemer mat den Délaien, sief et um Niveau vun der Justiz, sief et um Niveau vun der Administratioun. Et muss een hei dem Bierger entgéintkommen. Mir gesinn, datt ablécklech de Bierger nëmmen eppes ka maachen, dat ass Recoursen huelen, intervenéieren bei sengem Deputéierten, oder bei der Regierung, respektiv Recoursen huele bei der Cour européenne de Justice. An do muss ee soen, datt Lëtzebuerg bal amgaangen ass en Abonnement ze kréien, fir beim europäesche Mënscherechtsgericht weinst dem schlechte Fonctionnement vu senger Justiz condemnéiert ze ginn. Et ass kee Joer wat vergeet ouni datt esou eng Condamnatioun erfollegt. Eréischt virun e puer Deeg ass Lëtzebuerg nees eng Kéier condemnéiert gi weinst dem schlechte Fonctionnement vun der Justiz, well dee Wort-Prozess iwwer 17 Joer gedauert huet.

Mir hu geschter ganz laang iwwer e stroferechtliche Prozess geschwat, deen iwwer 10, 11 Joer gedauert huet a wou een och, abstrakt gesi vun deem Prozess selwer, just nëmme feststelle kann datt et inakzeptabel ass, datt Prozesser esou laang daueren.

(M. Jean Spautz reprend la Présidence)

Et muss een och dofir hoffen, datt mer mat deem Projet de loi, dee mer elo stëmmen, mat deem Knoutermann oder Knouterfra oder mat deem Médiateur, wéi en elo genannt gëtt, de Bierger hëllef géint déi iwwermächtig Administratioun sech duerchzesetzen, vläicht bessert Versteedsdemech ze kréie wou

Schwierigkeeten sinn an datt mir och als Chamber deen Ablack d'Méiglechkeet kréie fir dorobber ze reagéieren.

Et muss een och hoffen, datt d'Missioun vum Médiateur wäert esou wäit goe fir alleguer déi Fall opzefänke wou d'Gesetz Onzoulänglechkeeten huet, wou verschidde Leit aus Gott weess welche Grënn duerch d'Masche vun deem Netz vu Gesetzzer a Reglementer, dat mer geschafen hunn, falen a vun deser oder där Mesure net kënne profitéieren oder geschiedegt ginn duerch dës oder déi Mesure, wou mir hei ganz oft net all eenzelne Fall kënnen esou am Detail am Viraus gesinn, deen Ablack wou mer d'Gesetzzer stëmmen.

An deem Sënn ass et also eng positiv Saach, wou de Bierger duerch d'Schafe vun engem Médiateur méi Rechter kritt, fir sech géint dee méi Staarken duerchzesetzen.

Dat gesot, wann een also och mam Prinzip kann d'accord sinn, esou gesäit een datt, wann ee muss e Gesetz schreiwen, et da vill méi schwéier ass fir verschidde Saachen ganz kloer op de Pabeier ze bréngen a fir d'Missioun vun dem Médiateur kloer festzeleeën.

Ee vun de Punkten ass zum Beispill de Pouvoir d'enquête vum Médiateur. Wéi wäit geet deen? Wat si seng Moyenen? Si se méi wäit wéi déi vum Officier de police judiciaire oder vum Juge d'instruction? Alles Froen, wou mer elo am Projet de loi d'Limite gestach hunn, mä nach wäerte mer musse kucken wéi et an der Praxis ausgeet a wat fir eng Informatiounen e finalement kritt, wéi d'Schwierigkeeten sech do erginn. Ech gesinn, datt héchstwahrscheinlech wäerten e puer schwéier Brocken op de Médiateur zoukommen, wann e seng Missioun wëllt exercéieren.

Déi zweet Schwierigkeet, déi hie kritt, dat ass d'Selektioun vun deenen Affären ze maachen wou e wëllt aktiv ginn an déi wou e seet, déi do gehéiere manifestement op d'Gerichter oder déi do gehéiere manifestement bei de Législateur oder dat do wëll ech net ugoen, well et net an d'Missioun vun engem Médiateur erageet, well et eng Klengegkeet ass oder well et just nëmmen e mauvais coucheur ass oder wou Abüen do sinn. Ech mengen, dat gëtt eng ganz schwierig an heikel Missioun.

Da schéngt et mer och net esou ze sinn, datt de Médiateur elo de Choix muss maachen en fonction vun engem perséinleche Stil, ob e Médiateur soll sinn oder ob e Conciliateur soll sinn. Mir schéngt et éischter, datt dat muss ofhängeg si vun der einzelner Problematik vu jiddfer Fall. An all Fall muss de Médiateur sech d'Fro stellen, maachen ech elo méi Médiatioun oder ginn ech ee Schratt méi wäit a kucken ech fir den Administré mat der Administratioun oder der Justiz ze conciliéieren. Dat ass menger Meinung no net eng Affär vu Stil, dat ass eng Décisioun, déi muss au cas par cas geholl ginn.

Dat gesot a sous réserve vun deenen Observatiounen, déi ech gemaach hunn, kann den ADR mat deemem Projet de loi d'accord sinn.

M. le Président.- Merci, Här Henckes. Als nächst Riednerin ass déi honorabel Madame Renée Wagener agedroen. Madame Wagener, Dir hutt d'Wuert.

Mme Renée Wagener (DÉI GRÉNG).- Merci, Här President, an der ganzer EU gëtt et an der Zwëschenzäit Ombudspersonen, déi den Dialog tëschent der Bevëlkerung an der Verwaltung solle verbessern a Sträitfäll regelen, ausser zu Lëtzebuerg. Mir sinn dat lescht Land anscheinend wat sech esou eng Ombudsperson gëtt, an et ass vläicht ee vun deene Kniet an de Wurtele vun de Reformen, déi dës Regierung versicht ze léisen, Kniet déi awer net nëmmen eréischt zënter geschter, mä heiansdo schonn zënter virgeschter

existéieren a Kniet déi haapt-sächlech och vun der CSV selwer gestréckt goufen. Dat geschitt mat méi oder manner Erfolleg zum Beispill bei där globaler Verfassungsgrevisioun, déi mer elo endlech amgaange sinn ze maachen, nodeems jorzéngtelaang Reforme blockéiert gi sinn. Dat geschitt och vläicht, an mer wäerte gesinn, ob mer nach virum Enn vun deser Legislaturperiod eppes proposéiert kréie bei der duebler Nationalitéit. Et geschitt och duerch den Dépôt vun engem Gesetzesprojet wéi deem heiten, fir d'Afféierung vun engem Ombudsperson.

Den Thema ass awer net nei, weder an Europa nach zu Lëtzebuerg. Et ass hei gesot ginn, dass mer 1976 schonn e Gesetzesprojet hatten, deen ënnert der blo-rouder Koalitioun agereecht ginn ass, an deen um Widerstand vun der erzkonservativer Staatsbeamtekummer deemools gescheitert ass. De Pierre Werner, dee Premier wor vun där Regierung, déi duerno komm ass, der CSV-DP Regierung, huet nach 1979 versprochen e géif dee Gesetzesprojet nach eng Kéier nei präifen. Dee Projet oder respektiv den Thema u sech ass och ëmmer erëm an diverse Regierungserklärungen opgetaucht, mä als konkrete politesche Projet wor e vum Dësch an 1984 ass en dunn och vum Rôle erofgeholl ginn, wat e Licht op de Reformwille vun de Regierungen aus deene leschte Jorzéngten oder aus deem leschte Véirelsjorhonnert, kennt ee scho bal soen, werft.

Een aneren indroductive Punkt, deen ech wëllt uschneiden, ass deen, dass mer am Mee 2001 eng Proposition vun der Madame Err hatten zu deem heite Sujet, déi jo haut och op dem Ordre du jour steet. Déi Proposition wor also dräi Méint virun dem Projet de loi vun der Regierung deponéiert ginn. An eigentlech wier et jo och denkbar gewiescht, datt een op deem Text geschafft hätt. Dat hätt menger Meinung no och de Respekt vis-à-vis vun der Aarbecht vun den Deputéierten ausgedréckt. Dat ass iwwerens net deen eenzege Beräich, wou d'Regierung esou verfiert. Ech bedauren dat. Ech denken, datt et flott wier an interessant a vläicht och méi modern, wann ee sech kennt als Regierung oder als Majoritéitspartei och op Propositionen, déi vun einzelnen Deputéierten, eventuell dann eben och aus der Opposition kommen, baséieren, a mir wäerten dës Woch wahrscheinlech nach eng Kéier oder ganz sécher nach eng Kéier esou e Fall hunn.

Här President, deen neien Text also, deen elo virläit, entscheet sech an dräi wesentliche Punkte vum Text, deen deemools vun der Regierung Thorn deponéiert ginn ass. Éischters gëtt d'Ombudsperson net méi vun der Regierung bestëmmt, mä op Virschlag vum Parlament genannt. Zweetens kann d'Ombudsperson och net eegenhanneg aktiv ginn, mä ëmmer nëmmen op Antrag vu Privatpersounen oder vum Parlament. An drëtters wor zumindest am initiale Projet virgesinn, datt eng enk Zusammenaarbecht tëschent der Ombudsperson an der parlamentarescher Petitiionskommissioun sollt Entstoen. Dat ass allerdéngs elo net méi de Fall an do wäert ech herno nach eng Kéier drop zréckkommen.

D'Aarbecht vun der Ombudsperson ass also vill méi wäit an dee parlamentaresche Kontext integréiert gi wéi dat bei där éischter Versioun vun 1976 de Fall war. Mä si ass awer och vläicht méi staark op deem Beräich agegrenzt.

Deen neien Text bitt doniewent awer och, an dat muss een appréciéieren, méi en ausgefeiltend Konzept fir d'Aarbecht an d'Funktioun vum Médiateur, wéi en dann elo hei genannt gëtt.

Dir Dammen an Dir Hären, ech wollt awer nach kuerz op déi méi oder manner erstaunlech Wid-

derstänn agoen, déi et par rapport zu deem heite Projet gi sinn. Fir d'éischt ass emol vun der Stats-beamtekummer, also dann dës Kéier där aktueller, nach eng Kéier e vernichtenden Avis komm. An ech sinn och do mam Här Meyers net averstane mat där Duerstellung, déi e virdru ginn huet, well et kann ee wierklech net soen, d'Chambre des Fonctionnaires hätt sech an der Zwäschenzäit be-rouegt, respektiv e bësse méi eng gemässegt Approche hei ageholl. Wann een deem Avis liest, da ginn et eng ganz Rei Zitater, ech huelen der just e puer aus deem Avis eraus: "Le projet pour avis semble baser sur la présomption de culpabilité des fonctionnaires et employés publics, intention à peine cachée dans le texte dont l'objectif semble être de cloquer les agents publics au pilori de la nation, dès qu'une demande d'un administré rencontre le moindre obstacle."

Da gëtt geschwat dovunner, dass d'Beamte Boucs émissaires wären, dass dat hei eng Démarche répressive wär, dass déi Fonctioun vun där Ombudspersoun "aussi inutile que superflue" wär an esou virun. Also et gi wierklech genuch Zitater déi beleeen, dass dës Kammer hir Mentalitéit nach net geännert huet.

An da gëtt och behaupt, déi Rekursrechter, déi ee virum Verwaltungsgericht zum Beispill hätt, géifen duergoen, an dee System, deem hei géif proposéiert ginn, géif méi Problemer stelle wéi en der géif léisen. Ee selbstkritesche Saz iwwert d'Fonctionnéiere vun der Verwaltung an iwwert d'Schwierigkeiten, déi d'Administréieren all Dag mat der Verwaltung erfueren, feelt awer an dësem Avis.

A fir der Saach nach eent drop ze ginn, kann een dann och noliesen, datt an der Conférence des comités vun der CGFP hire Secrétaire général Jos Daleiden dee Projet de loi als eng "grosse bêtise" charakteriséiert.

Et kann een also festhalen, Här President, dass déi Chamber wierklech eng defensiv Position par rapport zu deem Projet hei huet an dass deem Image, deem déi Leit vu sech selwer ginn, och éischer konservativ a réckwäertsgericht ass, wat net onbedéngt am Sënn och vun enger moderner Opfaassung vun der Verwaltung ass. Et weist am Fong grad, dass dee Médiateur dréngend néideg ass.

Déi Iddi, dass esou eng Médiation net nëmme kéint punktuell Konflikter léisen, mä och défaillant Strukturen weisen a vläicht Propositione maachen, wéi se kënten verbessert ginn, déi kënt deene Leit am Fong guer net an de Sënn. An dat ass eigentlech bedauerlech, well u sech kéint een dee Médiateur jo wierklech och als eppes Positives verstoen, wat där staatlecher Maschinn erëm géif neien Driff ginn a se géif verbessern. An ech si sécher, dass och Leit déi beim Stat schaffen duerchaus frou wären, a sech net onbedéngt hei représentéiert fillen, wann et e Médiateur géif ginn, an dee kënt jo och dann elo, deem eng Rei vu Problemer, déi si vläicht gesinn, mä déi se weinst der Hierarchie net kënnen attackéieren oder léisen, dass déi dann elo hei kënnen ugeschwat ginn.

Et ass also weider net erstaunlech, datt mer deem heiten Avis vun der Chambre des Fonctionnaires publics hunn, dee bleift a senger Linn. Wat vläicht méi erstaunlech ass, dat ass dee vun der Chambre des Employés privés. Déi huet dann och an engem Communiqué matgedeelt, dass d'Kreatioun vun esou engem Service "inadaptée aux dimensions et aux réalités du pays" wär. An domat hält se och eng Iddi zréck vun där anerer Kummer, wou am Fong vun der Proximitéit hei zu Lëtzebuerg geschwat gëtt an dass et eigentlech iwwerflësseg wär, hei esou Strukturen ze schafen, well déi administrativ Weeër extrem kuerz zu Lëtze-

buerg wären. Op déi Thematik vun der Proximitéit wäert ech herno nach eng Kéier zréckkommen.

D'Chambre de Travail dogéint ass wierklech e bësse méi kritesch an huet sech positiv ausgedréckt vis-à-vis vun deem Projet, och wa se eng Rei vu konkreten Amendementen mécht. Et kann ee sech awer d'Fro stellen, wann een déi Saachen hei liest, an och déi negativ Avisen déi ech elo hei versicht hunn ze resüméieren, wat fir eng Ängschten eigentlech do derhannert stinn. Besonnesch bei der Chambre des Employés privés kéint ee jo d'Fro och opwerfen, ob et net och hei drëms geet, dass an ëmmer méi vun de grouse Betriber och versicht gëtt de Leit Ulafstellen ze bidden, zum Beispill duerch Numéros verts oder aner Méiglechkeete wou se kënnen reklaméieren, déi eigentlech e bëssen analog zu deem si wat de Médiateur fir d'öffentlech Verwaltung ass an dass och hei déi Ängscht besteet, dass da kéinte Kriticke vis-à-vis vum Fonctionnéiere vun engem Apparat geäussert ginn.

Ech denken, dass dat wierklech eng falsch Approche ass an datt et wichteg wär, dass déi Leit, déi esou Attitüden äusseren, sech géifen iwwerleeën, ob et net méi sënnvoll wär datt se déi Saach géife positiv gesinn an och gesinn als eng Saach, oder eng Méiglechkeet, wéi se hire Look kéinte verbessern.

Mir hunn dann och an der Kommission konnt notéieren, dass net nëmme déi genannte Berufskummere kritesch waren oder negativ par rapport zu deem Projet, mä dass och de Fraktiounschef vun der liberaler Fraktioun sech dozou negativ geäussert huet, a gesot huet, hie wär perséinlech géint dee Projet, hien huet dat virdru jo hei och op där Tribün erkläert, an et freet ee sech natierlech, ob een hei muss eng Verbindung herstellen tëschent där Position vum DP-Fraktiounschef an där vun der Chambre des Fonctionnaires publics, well do gëtt et jo, wéi mer wëssen, eng ganz Rei vu Lienen.

Op där anerer Säit muss een awer och feststellen, dass deem éischte Projet, vun deem ech virdru geschwat hunn, vun 1976, jo grad aus enger bloer Fieder komm ass an aus enger blo-rouder Koalition staamt, esou datt ech mech awer trotzdeem e bësse wonnen, dass innerhalb vun der DP déi dote Position par rapport zu engem Projet besteet, dee jo awer eigentlech a Richtung vu méi Biergernoheet an Transparenz an Dialog geet.

Eng aner Persoun, déi och ganz kritesch ass, vläicht elo net par rapport zu deem heite Projet prezis, mä zum System vum Médiateur, dat ass den Europa-Deputéierte Robert Goebbels. Do konnte mer dann och liesen, datt en um europäeschen Niveau d'Roll vum Médiateur géif staark kritiséieren, an ech hunn hei een Artikel, deem iwwerschrifft ass: Une institution inutile.

(Interruption)

Här President, ech hunn also elo hei de Résumé gemaach vun all deene Leit déi Problemer hu mat dësem Projet de loi an ech hu versicht ausgedrécken, firwat datt déi Ängschten do opkommen a firwat déi defensiv Haltungen do bestinn. Ech wëllt awer dann drop zréckkomme wéi mir dee Projet hei gesinn a soen, dass ech dee Projet de loi vum Médiateur als äusserst wichteg gesinn an datt, ech hunn dat jo och schonn ufanks ugedeit, et héich Zäit gëtt, datt mer esou eng Ombudspersoun hei zu Lëtzebuerg kréien.

An ee Beispill ass d'Thema Rassismus. Dir hutt vläicht matkritt an deene leschten Deeg, datt eng Kommission vum Europarat, nämlech den CECRI, ausgeschwat ass dat d'Commission européenne contre le racisme et l'intolérance, hiren zweete Rapport iwwer Lëtzebuerg erausginn huet, an dat ass an deem Sënn interessant, well se

eigentlech seet, dass et déi Problemer och zu Lëtzebuerg gi vum Rassismus an datt et se och an der Lëtzebuerger Verwaltung gëtt. An ech wëllt lech och hei een oder zwee Zitater virlesen, déi weisen, dass dee Médiateur grad och an dësem Beräich kéint eng wichteg Roll spillen, an deem éischte Punkt, dee betrëfft am Fong déi Thematik vun der Proximitéit.

Et ass virdru gesot ginn, u sech hu mir jo awer zu Lëtzebuerg esou kuerz Weeër an et gi keng Problemer, och an de Gemengen, wann ee sech un ee wennt, da kritt ee seng Problemer ganz llicht geregelt. Ech wëllt awer drop hiweisen, datt dat vläicht grad fir auslännesch Leit net onbedéngt de Fall ass an ech wëllt lech dann och dat Zitat hei virlesen: "Une des raisons souvent avancée pour expliquer l'insuffisance d'application des dispositions pénales visant à lutter contre le racisme et la discrimination raciale est la petite taille du pays et le rapport de proximité qui en résulte. Ils impliquent que cette voie est rarement considérée comme la meilleure solution pour régler les différends. En outre, il a été avancé que les victimes d'actes racistes sont souvent des personnes vulnérables qui craignent des représailles" - an elo kënt dat Wichtigst - "dans le cas où elles saisiraient la justice, et qui s'abstiennent donc de le faire." Dat heescht also net nëmme, datt mer grad weinst der Proximitéit hei zu Lëtzebuerg e Problem hunn, mä dass eben och déi Leit, déi betraff sinn, aus Ängscht net viru Gerichter ginn, an dass et also ëmsou méi wichteg ass, datt mir hei zu Lëtzebuerg esou e Médiateur endlech kréien.

Dat zweet Zitat, dat ech lech net wëllt virethalen, werft nach eng aner Fro op, nämlech déi vun de Personnes morales. Ech zitieren: «En outre, elle», also d'Kommission, «espère que le médiateur aura toute l'attitude pour traiter des difficultés liées au racisme ou à la discrimination raciale dans les relations entre l'administration et les administrés et qu'il veillera à accorder toute l'attention requise à ces problèmes en collaboration avec les autres organes mis en place, telle que la commission spéciale permanente contre la discrimination raciale.», déi mer jo zënter enger Zäitchen zu Lëtzebuerg hunn.

Wat wëllt dat heeschen? Den ECRI seet, ma jo wa mir dee Médiateur hei zu Lëtzebuerg hunn, dann hoffe si, dass deem dann och wäert mat där Kommission zuesammeschaffen. Do kënt dann awer e Problem op, well mir hunn eng Zäitchen och diskutéiert iwwert d'Fro wie sech eigentlech kënt un de Médiateur wënnen, dunn ass gesot ginn, dat kënnen Privatpersoune sinn, dat kënnen och Personnes morales sinn, mä op alle Fall muss se eng Rechtsperséinlechkeet hunn. Ech weess net, ob déi nei geschafte Commission spéciale contre la discrimination raciale eng Rechtsperséinlechkeet huet.

Kann déi bei de Médiateur goen an him Fäll virdroe vun där Zort wéi ech se virdu beschriwwen hunn? Ech mengen net. Dat bedeit also, dass esou Saachen net kënnen fonctionnéiere wéi den ECRI sech se hei wënscht, an dass eng Rei vu Fäll also net kënnen behandelt ginn, wann d'Leit net awer selwer aktiv ginn. Dat fannen ech eigentlech awer e bësse bedauerlech. Ech huelen un, datt et eng Rei vun anere Gremie gëtt, déi also an deem Sënn net kënnen mam Médiateur zesumme schaffen. An der Kommission hu mer jo am Fong haaptsächlech iwwert d'Syndikater geschwat, mä op alle Fall schränkt dat den Handlungsspillraum an. Dobäi kënt jo och, datt, wéi mer wëssen, déi Ombudspersoun net selwer kann Initiativen huelen, mä

muss op Plainte reagéieren, esou datt ech e bëssen d'Gefill awer hei hunn, dass mer eis selwer do de Fouss gesat hunn.

Här President, ech wëllt dann nach op en aneren Avis ganz kuerz agoen, wat d'Madame Err jo scho genannt huet, an dat ass dee vun der Commission de Venise, déi am Fong am grouse Ganzen der Lëtzebuerger Regierung eng bonne note ausgeschat huet, wou dann awer och d'Fro opgeworf gëtt vum Här Ragnemann, ob et dann net besser gewiescht wär, wann dee Médiateur op Eegeninitiative hätt kënnen eng Enquête opmaachen, an hien zitéiert dann och als Beispill: „sur la base par exemple d'informations livrées par les journaux, la radio ou la télévision“. An effektiv kann et jo duerchaus sinn, datt och iwwert dee Wee Mëssstänn kéinten un d'Dageslicht kommen. Wann dann net iwwert Ëmweeër, zum Beispill och iwwer Deputéiert, déi Saach opgegraff gëtt, da gëtt et am Fong net vill Méiglechkeeten, fir datt de Médiateur seng Aarbecht ka maachen.

Dat wëllt also soen, dass den Handlungsspillraum begrenzt ass, an dass bei konkreten Demanden vun enger Persoun, déi sech duerch d'Administration léséiert fillt, ëmmer nëmme och kann eng Médiation stattfannen. Dat ass jo virdrun och schonn erkläert ginn. Ech denken och, dass ee sech do wahrscheinlech muss iergendwann tëschent de Systemer decidéieren. Mir hunn dat gemaach andeems mer an d'Richtung vun der Médiation gaange sinn, mä et gëtt awer och an deenen Avisen drop higewisen, datt ee méi an d'Richtung vun der Défense vun enger Victime hätt kënnen goen.

Här President, dann nach e puer Wieder zum Profil vum Médiateur, an do emol haaptsächlech zur Problematik vun der Altersgrenz. Et ass sécherlech e Fortschritt net nëmme par rapport zum Text vun 1976, dass d'Regierung net méi am Spill ass fir de Choix vun där Persoun selwer ze maachen, an dass d'Fonctionen och op aacht Joer begrenzt ginn ass. Ech denken och, dass et positiv ass, dass d'Altersgrenz vun der Kommission vun 72 op 68 erofgesat ginn ass. Dat ass e Fortschritt, mä ech mengen, dass et awer nëmme en hallwe Schritt ass, an ech erkläre mech.

Wann een hei déi Altergrenz vun 68 hält an et denkt ee sech de Worst-Case-Szenario aus, zum Beispill deem, wou e meritante Fonctionnaire oder eng aner wichteg Perséinlechkeet aus dem öffentleche Liewe quasi nach eng Kéier als eng Aart Pré-pension op dee Poste gesat gëtt, wéi mer dat jo zu Lëtzebuerg awer alt schonn emol erlief hunn, da muss dat esouguer net am Alter vun 68 weiniger aacht also 60 Joer geschéien, mä dat kéint duerchaus och nach méi spéit geschéien, andeems dann déi Persoun net esou laang op hirem Poste bleift, zum Beispill mat 62, 64, 65, 66 oder 67 Joer.

Mä och mat 60, Dir Dammen an Dir Hären, huet een net onbedéngt méi dee Wupp an déi Dynamik...

(Brouhaha général)

...fir déi heite Funktioun ze iwwerhuelen.

Ech hat an der Commission des institutions meng Proposition gemaach fir net e maximalen Alter festzeleeën, bis weini datt ee sollt kënnen dee Mandat iwwerhuelen oder dee Posten, mä e maximalen Astellungsalter festzeleeën an deem dann esou ze fixéieren, datt wann een aacht Joer dobäirecht, dass een dann op deem normale Pensionsalter vun engem Statsbeamte géif kommen. Ech denken, datt dat am Moment 65 Joer sinn. Ech si mer net ganz sécher. Jiddefalls, wann een do nach minus aacht dann ewechzitt, dann hätt een eng Astellungsgrenz vu 57 Joer gehat, an dann hätt een dee worst case do op alle Fäll kéinten évitéieren.

Här President, den Här Meyers wëllt mer eng Fro stellen.

■ M. le Président.- Här Meyers, Dir hutt d'Wuert.

■ M. Paul-Henri Meyers (CSV), rapporteur.- Ech wollt d'Madame Wagener froen: Wiert Der dann och der Meinung eng Grenz no ënnen ze setzen, oder gesidd Der do keng Grenz?

■ Mme Renée Wagener (DÉI GRÉNG).- Här President, eng Grenz no ënnen ass jo souwisou, esouwäit ech weess, festgehalen ginn, vu dass et nom selwechte System wéi bei de Statsbeamte fonctionnéiert an ee wahrscheinlech eréischt ka mat 18 Joer agestallt ginn. En plus muss een eng Universitätsformatioun gemaach hunn, wou déi weineste Leit esou super intelligent sinn, datt se se virun deem Alter fäerdeg kréien, esou datt ech mer do net ganz vill Suerge maachen.

Här President, ech kéim dann nach op en aneren Aspekt, dat ass d'Problematik vun der Ausbildung a vun der professioneller Erfahrung. Hei si mer net op de Wee gaangen iwwert dee mer ee Moment geschwat haten, fir méi eng prezis Ausso an den Text dran ze setzen iwwert déi noutwendeg Kenntniss am juristeschen, administrativen oder soziale Beräich, mä mir hunn am Fong der Chamber dat e bëssen iwwerlooss, wéi se deemnächst dann dee Profil do festleet, wa se déi Plaz eng Kéier ausschreift.

Dann d'Fro vun de Sproochekenntnisser a vun der Nationalitéit. Hei ass nom Prinzip doppelt gemoppelt déi zwou Saachen an den Text gesat ginn. Et muss een esouwuel Lëtzebuerger si wéi och déi dräi administrativ Sproocher kënnen. Ech wäert lech elo iwwerraschen, andeems datt ech mer d'Fro stellen, ob een net nach méi Sproochen hätt misse verlaangen, well mir hunn zu Lëtzebuerg eng ganz Rei Leit, déi keng vun deenen dräi Sproochen do beherrschen, ob een net vläicht hätt solle froen, dass déi Leit och kéinte Portugisesch respektiv Englesch schwätzen. Dat vläicht nëmme als eng kleng Boutade.

An da wëllt ech awer drop opmierksam maachen, an domat notzen ech elo einfach schamlos déi Geleeënheet hei aus, ...

■ Une voix.- Kënt Dir dat?

■ Mme Renée Wagener (DÉI GRÉNG).- Dat kann ech.

...datt et och fir d'Deputéierten dann endlech wäert méiglech si bei de Médiateur ze goen, a vläicht och heiansdo am hirem eegenen Interessi.

Domat kéim ech op den Thema vun der duebler Nationalitéit, deem ech virdru schonn eng Kéier ugeschwat hunn, an do liesen ech lech e Bréif vir, wou ech eng Copie pour information vum Här Biltgen dëser Deeg emol erëm geschéckt kritt hunn. Och hei bréngen ech lech e klengt Zitat: «Je me permets de revenir à mes lettres du 20 juin 2001, du 25 juillet 2001, du 3 octobre 2002, du 10 octobre 2002, du 4 novembre 2002, du 11 décembre 2002, du 10 janvier 2003, du 14 février 2003, du 14 mars 2003, du 8 mai 2003 et du 16 juin 2003 par lesquelles je vous avais demandé de bien vouloir arrêter votre prise de position à l'égard de la proposition de loi reprise sous rubrique.»

Dee Bréif ass un den Här Justizminister gaangen, mä ech huelen awer un datt en d'ganz Regierung concernéiert. Et geet hei ëm meng Proposition de loi iwwert d'duebel Nationalitéit.

Här President, ech wäert probéieren als eischt op der Lëscht ze stoen, wann ee ka seng Reklamatione bei deem neie Médiateur areeichen.

Ech kommen dann nach op een Aspekt ze schwätzen, dee méi

schwiereg ass, nämlech d'Roll vun der Commission des Pétitions. De Projet de loi war souwisou scho relativ schwammeg, wann et ëm déi prezis Aufgabe vun der Petitiounskommissioun gaangen ass. Elo ass et awer esou, haaptsächlech och well de Conseil d'Etat sech do queesch geluecht huet, datt d'Commission des Pétitions am Fong quasi ganz aus dësem Text verschwonnen ass. Dat kann ee gutt oder schlecht fannen, mä ech hunn awer d'Gefill datt mer eis domadder de Problem vläicht ze einfach gemaach hunn, respektiv datt mer versäumt hu bis elo driwwer nozedenken, wat dann d'Roll vun der Petitiounskommissioun wäert sinn, wann et déi Ombudspersoun deemnächst gëtt.

Et ass natierlech esou, datt am Moment haaptsächlech déi Petitiounskommissioun eischer kollektiv Demanden ophëlt, an datt déi Ombudspersoun Eenzelfäll wäert zougedroe kréien, mä et kann een awer scho ganz sécher sinn, datt déi Leit, déi kollektiv Petitiounen erareeche, och eenzel sech wäerten un de Médiateur riichten, datt et also d'Fro trotzdeem wäert ginn, ob hei net double emploi wäert entstoën. Do muss een, mengen ech, als Chamber awer de Courage endlech hu fir sech dohin ze setzen an iwwert d'Roll vun der Petitiounskommissioun nozedenken, eventuell och de Courage hu fir, wann et muss sinn, d'Verfassung ze änneren, déi eng Rei vun de Fonctiounen vun där Kommissioun festhält.

An da wëllt ech och nach drop hiweisen, datt eigentlech d'Petitiounskommissioun mat där heite Problematik ganz am Ufank befaasst war. Si ass do e bëssen aus dem Boot gesat ginn, well iergendwann huet d'Conférence des Présidents décidéiert et wär net d'Petitiounskommissioun, mä d'Institutionskommissioun, déi sech elo mat deem Projet de loi géif befaassen. Ech hunn dat net onbedéngt esou elegant a gönschteg fonnt, well wa mer mat der Petitiounskommissioun zumindest zesummege-schafft hätten a méi en Austausch gehat hätte wéi et schlussendlech de Fall war, hätte mer vläicht déi dote Fro och besser kënnten an de Grëff kréien.

Här President, ech kéim zu menger Konklusioun. Ech denken, a meng Fraktioun denkt dat natierlech och, datt et e richteg Schrëtt ass, e grouse Schrëtt ass fir Lëtzebuerg, och wann e mat engem Véierelsjorhonnert Retard endlech gemaach gëtt. An enger Rei Detailler hätte mir eis gewünscht, datt dee Projet, dee finalement zrëckbehalde ginn ass, méi couragéis oder méi wäit gaange wär an där neier Ombudspersoun méi Handlungsspillraum ginn hätt, mä ech kann awer gudde Gewëssens den Accord vu menger Fraktioun zu deem Projet bréngen.

Ech soen lech merci.

M. le Président. - Als nächste Riedner ass den Här Alex Bodry agedroen. Den Här Bodry huet d'Wuert.

M. Alex Bodry (LSAP). - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech gehéieren zu deenen, déi net der Meenung sinn, wéi den Här Rippinger dat formuléiert huet, datt mer hei eigentlech eng onnéiz Operatioun maachen. Ech si frou, datt d'Demokratesch Partei sech net duerchgesat huet op deem dote Punkt bei de Koalitiounsverhandlungen.

(Interruption)

Ech war leider hei, wéi Dir Är Interventioun gemaach hutt. Déi war voller Kritik vum Prinzip hier an Dir sot, Dir hätt Bedenke bei deem heite Projekt gehat.

(Interruption)

Et ass net verbueden. Ech si frou, datt Der déi Éierlechkeet hat, déi hutt Der net an alle Froen. Zum Beispill wat d'Haltung zum Refe-

rendum ugeet, wann ech do kucke wat vun öffentlechen Deklaratiounen gemaach ginn ass a wéi mer an de Kommissiounen iwwert déi dote Fro mat der Demokratescher Partei diskutéiert hunn, do schéngt mer Welten dertéischent ze leien. Dofir sinn ech dankbar, datt déi Kritik an éierlecher Form hei geäussert ginn ass. Mir deelen déi Kritik just net. Mir sinn der Meenung, datt dat heiten eng Reform ass, déi iwwerfällig ass, datt et eng Reform ass, déi effektiv, wéi de Rapporteur et gesot huet, zu enger Demokratie, awer och zu engem moderne Rechtsstat gehéiert, an datt et eigentlech e fundamentale Punkt och ass vun enger Réforme administrative, ëm déi et immens roueg ginn ass an deene leschte Joren, déi mat grousssem Elan ënnert der viregter Regierung ugefaange ginn ass, a wou een an deene leschte Jore wéineg konkret Schrëtt an dësem Haus konnt mat begleeten.

Do ass also munches an der Tëschenzäit am Sand stieche bliwwen, an ech si frou, datt deen heite Punkt net stieche bliwwen ass, an datt mer heilmadder eigentlech op där enger Säit eng Hëllefstellung ginn de Verwaltungen, awer besonnesch eng Hëllefstellung ginn deene villen Usageré vun der Verwaltung, déi oft hëlleflos sinn, déi ohnmächtig si par rapport zu där Flut vu Gesetzter, Reglementer, Circularen a Verwaltungspraxisen, wou se net duerchgesinn a wou d'Verwaltungen selwer heiansdo net duerchgesinn, a wou et also wichtig ass, datt zu Lëtzebuerg, als eent vun deene leschte Länner an Europa, iwwerhaupt esou eng Stell geschafe gëtt, wou dat do elo méiglech ass.

Dee Médiateur, dee kann een och negativ definéieren. De Médiateur ass keng Superverwaltung, déi iwwert deenen anere Verwaltungen géif stoen. De Médiateur ass keng Gerichtsinstantz, well e keng Entscheidungsgewalt huet. De Médiateur ass och keng nei Institution niewent dem Parlament, der Regierung an der Justiz. Hei entsteet keen neie véierte Pouvoir am Stat. De Médiateur ass rattachéiert der Chamber an huet eng Kontrollfunktoun par rapport zu der öffentlecher Verwaltung, de Staatsverwaltungen an och de Gemeindeverwaltungen auszuféieren.

De Médiateur, dat wëll ech och ervirsträichen, steet net eleng do. De Médiateur ass un der Spëtzt vun enger klenger administrativer Zell. Dat ass och noutwendeg, wann ee wëllt hunn datt déi doten nei Fonctioun och soll gutt funktionéieren.

Et ass an eisen Aen och richteg, wat d'Astufung vum Médiateur ugeet, datt deen héich agestuift gëtt. Dat stäerkt, mengen ech, seng Autoritéit par rapport zu deenen anere Verwaltungen, déi jo gewinnt sinn och an hierarchesche Schemen ze denken.

Richtig ass et och, datt mer versiche mat deem Text Neel mat Käpp ze maachen, doduerch datt och direkt eng Ofännerung vum laufende Statsbudget virgeholl gëtt, wou also an der Rubrik vun der Chamber ënnert dem Staatsministère an de Statsbudget eng fest Zomm, déi esouguer net limitativ ass, ageschriwwen gëtt, fir datt schonn an dësem Joer kann ugefaange gi mat der Mise en place vun dem Médiateur a vu sengem Sekretariat.

Et schéngt mer och ganz wichtig ze sinn, wat sech an deenen nächsten dräi Méint deet, well bei esou enger neier Institution ass, mengen ech, eng Viraussetzung fir de Succès, fir d'Akzeptanz och vun där Fonctioun, datt personnell a materiell vun Ufank un d'Konditiounen esou gutt sinn, datt déi dote Médiationsfunktoun ka voll a ganz vun Ufank u lafen.

Wichtig ass och deen delikate Choix vum Médiateur - dee wäert d'Chamber, huelen ech un, am Oktober maachen -, wou d'Konditiounen vu Kompetenz an Onofhängegkeet musse garantéiert bliwwen, fir

datt och déi néideg Autoritéit do ass. De Rapporteur huet den Ausdrock vu Charisma gebraucht par rapport zu dem Bierger, deen Antragsteller gëtt, mä par rapport och vun den öffentleche Verwaltungen. E verpatztene Start kéint déi ganz Reform ganz einfach zunichte maachen.

Seng Instrumenter, dat sinn d'Recommandatiounen, d'Publikatiounen vun deene Recommendatiounen, awer och den trimestriellen Tëscherappart, respektiv de jährleche Rapport, deen de Médiateur a seng Verwaltung wäert all Joer hei der Chamber maachen, deen natierlech publik ass, an deen, denken ech, an dat ass och net anescht bis elo gewiescht zum Beispill mat de Rapporte vun der Cour des Comptes, wäert an deenen nächste Joren zum feste Bild praktesch gehéiere vun der institutioneller, vun der politescher Diskussioun hei zu Lëtzebuerg. Dat ass och an deenen anere Länner net anescht an dat, mengen ech, géife mer scho ronn kréien.

Säin Handlungsspillraum, dat ass vläicht wichteg nach eng kéier ze präziséieren, dat sinn net nëmmen, wéi ee vläicht kënnt mengen, well et eng staatlech Instanz ass, d'staatlech Verwaltungen. Dorënn falen och d'Gemeinverwaltungen, falen d'Gemengesyndikater, falen och d'Etablissements publics drënner, soufern et sech net ëm Actes de commerce handelt. Et ass also e ganz breede Spektrum, deen an de Kompetenzberäich vun dem Médiateur a sengem Service fällt.

All Bierger, all Administré kann de Médiateur befaasse mat enger Klo. Hie muss allerdéngs eng Aart „in-térêt à agir“ opweisen. E muss also en direkte Lien, e perséinleche Lien eigentlech zu där Affär opweisen, déi en ugëtt. Dat gëllt net, wann ech d'Texter richtig ausleeën, fir den Deputéierten, deen niewendrun och kann de Médiateur befaasse mat Problemer, déi an d'Kompetenz vum Médiateur gehéieren, mä wou e selwer net muss an deemselwechte Mooss direkt implizéiert sinn.

Wat interessant ass ze soen, dat ass datt een net därer direkt de Médiateur saiséieren. De Médiateur därer eréischt saiséiert gi wann een entweder keng Äntwert kritt huet vun der Verwaltung oder awer wann ee gesäit, dass een net Recht kritt bei der Verwaltung.

Et ass also och ganz kloer esou, dass een net muss virdrun déi ganz Procédure administrative contentieuse duerchlafe hunn ier een därer de Médiateur saiséieren. Et ass parfaitement méiglech, dass een, wann een en negative Bescheid kritt oder wann een dräi Méint keng Äntwert kritt, dann direkt sech un de Médiateur wennt. Et muss een net zum Beispill fir d'éischt e Recours gracieux gemaach hu bei der zoustänneger Verwaltung, respektiv beim hierarchesche Chef, fir da kënnen zu sengem Recht ze kommen. Et kann een also relativ fréi schonn déi Prozedur beim Médiateur déclenchéieren, an dat ass och gutt esou. Wichtig ass och festzehalen, dass een theoretesch kann also parallel déi Prozeduren do lafe loossen. Mä et wier eigentlech awer logesch, dass ee fir d'éischt géif déi normal administrativ Prozeduren, wéi se an der Procédure administrative non-contentieuse virgesi sinn, duerchlafen an dann eréischt d'Saisine vum Médiateur maachen, well herno no dem Sproch vum Médiateur dann erëm eng kéier an déi aner Prozedur erakommen, dat schéngt mer relativ komplizéiert ze sinn, och wann et vun den Texter hier eigentlech parfaitement méiglech ass. Mä et gëtt eng gewësse Logik, wou et gutt wär wann een déi kënnt respektéieren.

Wat och interessant ass, dat ass dass an eise Gesetzestext hei keng ausdrécklech Onvereinbarkeet festgeschriwwen ass vum Befasse vum Médiateur an dem Befasse vun de Gerichter mat enger an darselwechter Affär. Et ass also parfaitement méiglech, an dat geet aus dem Rapport vun der Kommission ervir. Dat muss ee vläicht hei nach eng kéier betounen, well et an den Texter selwer vläicht nach interpretatiounsfäeg ass, dass et de Wellen ass vun deser Chamber, well dorëms geet et bei deem heite Vote, dass u sech keng Onvereinbarkeet sollt do bestoen, dass et also parfaitement méiglech ass dass een e Choix mécht, entweder de Médiateur oder d'Gerichtsinstantz befaassen, mä dass een awer och d'Méiglechkeet huet béides zum Beispill parallel duerchzezéien. Dat eenzegt wat duerch den Text ausgeschloss ass, dat ass dass selbstverständlech de Médiateur net kann an eng laufend Prozedur intervenéieren. Mä e kann awer d'Affär selwer och als Médiateur a sengem Beräich kucken, ouni doduerch natierlech déi laufend Prozedur ze beaflossen. Dat ass d'Interpretatioun, déi mer als Kommissioun zrëckbehalen hunn an déi och am schréffleche Rapport festgehalde ginn ass.

Wat awer drasteet, an dat ass kritiséiert ginn am Virfeld, et gëtt eng Logik fir dat hei bäizebehalen. Dat ass, dass d'Délai viru Gericht, mä och aner Délaien, zum Beispill wéi den Délai fir de Recours gracieux, net suspendéiert ginn duerch de Fait dass een de Médiateur saiséiert huet. Dat muss een natierlech als Administré ëmmer am Kapp behalen, dass een also risquéiert, wann ee seng Délaié verpasst, wann een duerno nach wëllt eng aner Prozedur maachen. Dofir wier dat Virsichtegst hei effektiv parallel, dat ass, den Délai viru Gericht ass ënnerbrach an op där anerer Säit kann een awer versichen iwwert de Médiateur eigentlech ouni eng grouss Prozedur dat beschtméiglechst erauszeschloen an zu sengem Recht ze kommen.

An eisen Aen ass et richteg, dass dee Lien, deen am Regierungsprojet war zur Petitiounskommission vun der Chamber, getrennt ginn ass. Et ass méi logesch e kloeren Ennerscheid ze maachen tëschent de Kompetenzen vun der Petitiounskommission, déi eigentlech fir kollektiv Uleies zoustänneg ass an op där anerer Säit fir individuell Reklamatiounen, déi eigentlech an de Beräich vum Médiateur erakommen. Ech mengen dass et gutt ass, dass mer do versicht hu méi eng kloer Trennung vun deem engen a vun deem aneren ze maachen.

Ech wëll awer och, wéi d'Madame Err, ervirhiewen, dass et flott war an der Kommission an deem Projet hei ze schaffen, well ech mengen dass all Institution hir Roll konnt duerchspillen a seriö un deen Dossier erugaangen ass. D'Regierung mat hirer Initiativ, d'Deputéierte mat enger Gesetzesinitiativ selwer vun der Madame Err, doniewent awer an der Kommission d'Aarbechten, wou mer eng Rei vun Amendementer zrëckbehalen hunn, awer och de Conseil d'Etat, deen e ganz floten an deifgräifenden Avis zu deem heiten Text gemaach huet.

Mir sinn also frou, dass déi heite Reform duerchgezu gëtt an et entsprécht dem Wahlprogramm vun eiser Partei, a wat mer just gärén hätten, dat ass dass mer dat wéi bei aneren Texter maachen, wou mer eis e bëssen op Neiland beginn, dass ee vläicht no dräi Joer am Parlament hei e Bilan zitt wéi et déi éischt dräi Joer gelaf ass an dass een duerno da kuckt, wann et noutwendeg ass, déi néideg Adaptatiounen, Erklärungen um Gesetzestext ze maachen. Dat gesot, kann ech nëmme bestätegen, dass eis Partei wäert deen heiten Text stëmmen.

M. le Président. - Den Här Berichtstatter Paul-Henri Meyers freet nach d'Wuert.

M. Paul-Henri Meyers (CSV), rapporteur. - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech géif mengen, dass et awer noutwendeg wär fir zu e puer Punkten, déi opgeworf si ginn, och meng Meenung ze soen.

Et ass engersäits vun der Madame Err d'Fro opgeworf gi vun der Immunitéit vum Médiateur. Et ass keng Immunitéit virgesinn. Och an anere Länner huet de Médiateur keng Immunitéit. Ech sinn och der Meenung, dass de Médiateur zu Lëtzebuerg d'Immunitéit net hätt kënne kréien ouni eng Ofännerung vun der Verfassung, well bei eis d'Immunitéit, esou wéi se virgesinn ass, an der Verfassung ageschriwwen ass an d'Immunitéit ass am Fong eng Situatioun, déi en dehors du droit commun geet, an do hätt ech Bedenke gehat fir dem Médiateur d'Immunitéit ze ginn am Sënn wéi se an den Artikelen 68 an 69 vun der Verfassung virgesinn ass fir d'Parlementairen.

(Interruption)

Ech hunn do Bedenken, wou mer de toute façon, well elo hei en Tëscheruff kënnt, och amgaange sinn déi Immunitéit aneschters ze agencéiere wéi se elo virgesinn ass. Also ech mengen, et wëllt net soen, dass een dat do net ka maachen. D'Fro stellt sech och fir d'Zukunft, esou wéi se sech zum Beispill och am Frankräich stellt oder an anere Länner, ob de Médiateur als eng Institution och eventuell seng Plaz an der Verfassung hätt an dass een eng Fro wéi déi do dee Moment verfassungsméisseg misst klären.

Zweete Punkt ass dee vun der Initiative personelle vum Médiateur. De Gesetzesprojet gesäit ausdrécklech vir, dass de Médiateur mat individuelle Froen a Reklamatiounen befaasst gëtt, a mir hunn an der Kommission och d'Fro diskutéiert, wann een Deputéierten de Médiateur befaasst, da kann et och nëmmen eng individuell Fro sinn, déi un hien erugeed gëtt, a mir waren och der Meenung, dass den Deputéierten eigentlech misst den Accord hu vun där Persoun, déi un hien erugeetrueden ass a wou hien d'Reklamatioun weider gëtt. Well et kann ee jo net iwwert een anere verfügen. Et wär an eisen Aen keng gutt Situatioun gewiescht, wann ee Situatiounen, déi een aus der Press kennt, un de Médiateur erundréit, wou de Reklamant selwer emol net weess dass de Médiateur befaasst ass. Also, de Reklamant misst op jidde Fall säin Accord ginn, wann de Médiateur mat esou enger Fro befaasst géif ginn, an de toute façon, Dir hutt geschwat vu Situatiounen, déi net an der Rei wieren. De Médiateur ka sech net mat allgemenge Situatiounen befaassen. Dat ass hei ausgeschloss. Also hätt en och net op perséinlech Initiativ esou Froe kënnen traitéieren.

D'Fro vun der Petitiounskommission, mengen ech, ass scho gekläert ginn an aus dem Avis vum Conseil d'Etat geet jo awer kloer ervir, dass déi zwou Instanzen, Médiateur mat sengen eegenen Aufgaben an dat wat an der Verfassung fir d'Petitiounskommission virgesinn ass, zwou verschide Situatiounen sinn, quite dass, wann een enger anerer Meenung ass, wann een an Zukunft gesäit wéi déi zwou Instanzen evaluéieren, ee gegebenenfalls och d'Verfassung, wat d'Petitiounskommission ugeet, eng kéier misst reforméieren. Déi Situatioun ass awer elo net ginn.

Dann ass et d'Fro vun de parallele Prozeduren, déi den Här Bodry opgeworf huet. D'Gesetz schléisst net aus, dass ee gläichzäiteg parallel op d'Gericht ka goen an de Médiateur saiséieren. Dat kann ee gläichzäiteg maachen. De Médiateur därer sech just net an d'Gerichtsinstantz amëschen. Mä et ass awer näischt wat verhënnert, dass de Médiateur mat der Verwaltung a mam Reklamant schwätzt a probéiert eng Lösung ze fannen, déi et eventuell erlaabt, dass de Reklamant dee Moment seng Affär virum

Gericht zréckzitt. Wann en iwwert de Médiateur eng Satisfaktioun ka kréien, brauch e säi Prozess gegebenenfalls net weider ze féieren.

Mä et muss een awer och kloer soen, an dat hunn ech jo och am Rapport festgehalen, dass een awer de Reklamant net därëf gleeven doen, wann en de Médiateur saiséiert hätt, da kënt e spéider nach à tout moment och d'Gericht saiséieren. Do lafen Délaïen an et muss een och de Reklamant op déi Délaïen an op d'Gefor vun der Forclusion vu sengen Délaïen opmierksam maachen. Dofir mengen ech kann et net aneschtens si wéi dass déi zwou Prozeduren och parallel lafen. An et kënt jo ganz oft vir, wann och virum Gericht eng Persoun usicht, eng Verwaltung usicht, dass dann och d'Verwaltung an den Interesséierten a Kontakt bliwen an eventuell awer eng Léisung zu engem Problem fanen, wou awer d'Gericht saiséiert ass an déi duerno erlaben, dass ee seng Affär beim Gericht kann zréckzéien. Also dat kënt méi wéi eng Kéier vir a mir wesse jo och, dass am Droit administratif och Affären, déi unhängeg sinn, kënnen weinst esou Prozeduren op de Rôle général gesat ginn an dass her- no och ka verlaangt ginn, wann eng valabel Solutioun do ass, dass dee Moment d'Affär zréckgezu gëtt. Also ech géif mengen, dass déi zwou Prozeduren kënnen parallel lafen.

M. le Président.- D'Wuert huet dann elo den Här Premier a Statsminister Jean-Claude Juncker.

M. Jean-Claude Juncker, *Premier Ministre, Ministre d'Etat.*- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech hunn Ursaach um Enn vun dëser Debatt dem honorabelen Här Paul-Henri Meyers merci ze soe fir déi exemplaresch gutt Aarbecht, déi en a senger duebeler Qualitéit als President an als Rapporteur vun der Kommissioun a vun dem Projet hei gemaach huet. Och fir déi inspiréierend Weiderféierung, déi de Projet am Laf vun der parlamentarescher Behandlung kannt huet. Dat war hien an dat waren och déi aner Membere vun der Kommissioun, sou wéi och de Conseil d'Etat, an ech mengen dass dat ee Gesetzesgebungsverfahren ass wat beispillgebend ka si fir aner institutionell Reifungsprozesser, déi mer mateneen ze gestalten hunn.

Ech wëll och nach eng Kéier zoustëmmend drun erënneren, dass d'Madame Lydie Err eng Proposition de loi gemaach huet, wat déi schwéier Tendenza souwuel vum Projet wéi vun der Proposition de loi sech an ähnlech Richtunge beweegt huet. Ech géif och gäre menge Beamten am Haus merci soen, déi ganz gutt op dësem Projet an der Virbereedungsphas a während der parlamentarescher Examensphas matgeschafft hunn.

Déi Reform, déi d'Chamber sech apprétéiert ze stëmmen, ass eng wichteg Reform. Mat der Schafung vun der Institutioun vum Médiateur kréie mer net ee Richter bäi, mir kréie keen nationalen Arbiträr bäi, mä mir kréien ee Facilitateur tëscht der Verwaltung an der Gesellschaft, deen esouwuel Afloss an der Gesellschaft wäert produzéieren wéi och Afloss an der Verwaltung wäert produzéieren, an zwar esou dass atmosphäresch sech aus senger Aarbecht eigentlech e bessert Gefill am Émgang vu Stat a Bierger, vu Stat, Verwaltung a Gesellschaft wäert erginn.

Et si géint dëst Gesetz massiv extern Widerstänn ginn. Dat huet schonn an de 70er Joren dozou gefouert, dass eng eigentlech sech méi bis op den heitegen Dag als Reformkoalitioun identifizéierend Konstellatioun dat Gesetz net iwwert de Wee bruecht huet. Et sinn och intern Widerstänn ginn. Déi zwee gëtt et net méi wann dëst Gesetz gestëmmt ass. Et ass eng gutt Saach fir eist Land.

Merci.

M. le Président.- D'Diskussion ass elo ofgeschloss. Mir kommen zur Lecture vun den Artikelen vum Projet de loi 4832 a stëmmen driwwer of.

Lecture du texte du projet de loi (par M. Jean Asselborn)

D'Artikelen 1 bis 18 si gelies an ugehall.

Dir Dammen an Dir Hären, mir stëmmen dann elo of iwwert de virleende Projet.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Déi dofir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen, oder si enthalen sech.

De Projet de loi 4832 ass eestëmmeg ugehall mat 60 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mme Marie-Josée Frank, MM. Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Hupert, Nico Loes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Nicolas Strotz, Fred Sunnen, Lucien Weiler et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling, Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Emile Calmes, Mme Agny Durdu, MM. Gusty Graas (par M. Jeannot Belling), Paul Helminger, Alexandre Krieps, Claude Meisch (par M. John Schummer), Mme Maggy Nagel, MM. Jean-Paul Ripinger, Marco Schroell, John Schummer et Théo Stendebach;

MM. Jean Asselborn, Alex Bodry, Mme Mady Delvaux-Stehres, M. Mars Di Bartolomeo, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch, MM. Jos Scheuer, Georges Wohlfart et Marc Zanussi (par Mme Mady Delvaux-Stehres);

MM. Jean Colombero, Gast Gibéryen (par M. Aly Jaerling), Fernand Greisen, Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp (par M. Robert Mehlen) et Robert Mehlen;

MM. François Bausch, Robert Garcia, Camille Gira, Jean Huss et Mme Renée Wagener;

M. Serge Urbany.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou décidéiert.

Da komme mer elo zur Diskussioun vum Projet de loi 4609 iwwert déi Fräiwëlleg am spuenesche Biergerkrich. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et sinn ageschriwwen: déi Häre Loes, Di Bartolomeo, Ripinger, Henckes, Garcia an Urbany. D'Wuert huet elo de Rapporteur vun der Proposition de loi, den honorabelen Här Alex Bodry.

2. 4609 - Proposition de loi relative à la réhabilitation des volontaires de l'Espagne républicaine

Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes et de la Défense

M. Alex Bodry (LSAP), auteur.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, 1937, 2003: 66 Joer nodeem d'Lëtzebuerger Parlament d'Participatioun um spuenesche Biergerkrich ënnert d'Prisongstrof gestallt huet, soll haut d'Gesetz vum 10. Abrëll 1937 zur Verhënnung vun der Bedeelegung vun Auslänner um spuenesche Biergerkrich ofgeschafft ginn. Domadder soll den Asaz fir Friden a Fräiheet géint Nazismus a Faschismus vun deene fräiwëllege Lëtzebuerger an Net-Lëtzebuerger, déi sech vu Lëtzebuerg aus op der Säit vun der republikaneschen Truppen a

Spuenien engagéiert hunn, vun der Chamber duerch ee legislativen Akt unerkannt ginn, offiziell a mat enger gewësser Feierlechkeet.

Domadder gëtt och e politesche Schlusstréch gezunn ënnert e jorelaangt, ech géif bal soen e jorzéngtelaangt Hin an Hier ëm d'Aschätzung an d'Unerkennung vun der Resistenzarbecht vun der republikanesche Spueniekämpfer. Eng Rei vu gesetzleche Barrieren, eng gehéieresch Portioun Mess-traue vun eenzelnen aflossräiche Kreesser an eng gewësse Portioun politesch Lethargie hunn eng méi schnell a méi komplett staatlech Unerkennung bis haut verhënnert. Déi zäitlech enk Definitioun vun der Resistenzaktivitéit an eise Lëtzebuerger Gesetzer, Period 1940-1944, also während der Occupatiounszeit, wéi och d'Feele vun engem offiziellen Titel vun Ancien combattant hei zu Lëtzebuerg hunn aner méiglech an denkbar Unerkennungsformen erschweiert, jo onméiglech gemaach.

D'Gesetzespropositioun vun den Deputéierte Mars Di Bartolomeo an Alex Bodry vum November 1999, also viru knapp véier Joer, huet verschidde dës Rehabilitatioun, dës Erëm-Gutt-Maachung géint iwwer deenen iwwer honnert Jonke Fräiheitskämpfer, déi vu Lëtzebuerg aus d'republikanesch Truppen an hirem Krich géint de General Franco a seng Truppen ënnerstëtzt hunn. Fir d'Auteurs vum Gesetzesvorschlag si si Resistenzler vun der éischter Stonn, Kämpfer géint de mëncheveruechtende Nazismus a Faschismus, Ideologien déi an deenen 30er Joren a 40er Joren Europa an d'Welt an e grausame Krich sollte stierzen. Déi Proposition de loi vun deenen zwee genannte sozialisteschen Deputéierte vun 1999 hat zwee Voleten.

Éischtens d'Ofschaffung vum Gesetz vum 10. Abrëll 1937 an zweitens déi gesetzlech Assimiliatioun vun de Kämpfer vun der republikaneschen Truppen am spuenesche Biergerkrich mat de Resistenzler vum zweete Weltkrich, wéi se am Gesetz vum 25. Februar 1967 iwwer Krichsaffer definéiert sinn.

Politesch huet deen zweeten Deel vun der Gesetzespropositioun sech als net majoritéitsfäeg erweisen. D'Regierung an och hir Majoritéit waren net bereet esou wäit ze goen. Dat geet och aus de schrëftleche Stellungnahme vun der Regierung vum 31. Januar 2003 ervir. An hiren Aen därëf een net den Engagement vun de Spueniekämpfer am Virfeld vum Zweete Weltkrich gläichsetze mat dem Asaz vun der Resistenz hei zu Lëtzebuerg géint d'Besatzungsmacht während dem Zweete Weltkrich. Dës Meinung gëtt gedeelt vun der Majoritéit vun der Kommissioun.

D'Auteurë vun dem Gesetzesvorschlag deelen se net, waren awer esou realistesch anzuschätzen, dass fir de Moment eigentlech et net géllt op d'Differenzen ze setzen, mä dat Gemeinsaamt an de Vierdergrond ze stellen, an dat ass déi offiziell Unerkennung vun deem Asaz, deen déi Leit an den 30er Jore fir Friden a Fräiheet gewisen hunn.

D'Auteurë vum Gesetzesvorschlag an d'Regierung ware sech deemo eeneg duerch d'Chamber d'Abrogatioun vum Gesetz vun 1937 virzehuelen. Ech zitieren: «Le gouvernement entend rétroactivement reconnaître l'action de ceux qui se sont engagés à côté de milliers d'autres femmes et hommes pour le combat pour la liberté et la démocratie.»

En extrae Regierungsprojet ass iwwerflësseg ginn nodeem de sozialistesche Gesetzesvorschlag ëm d'Artikelen 2 an 3 gekierzt ginn ass, dat op Propositioun vun hiren Auteurs hin. Anstatt also an eng

komplett nei legislativ Prozedur eranzegoen, war et duerch deen dote politeschen Accord méiglech fir déi legislativ Prozedur zu der Proposition de loi vun den Hären Di Bartolomeo a Bodry zu Enn ze féieren. Haut gëtt duerch d'Parlament e Schlusspunkt ënnert déi legislativ Prozedur gesat. Et ass jo relativ rar, dass Proposition-de-loien, wa se vun der Opposition kommen, iwwerhaupt op deen heite Stadium virréckelen.

Den Titel vun deem neie Gesetz, d'Gesetz iwwert d'Rehabilitatioun vun de fräiwëllege Kämpfer an dem republikanesche Spuenien, seet eigentlech dat aus ëm wat et hei geet, kuerz, bündeg, onmëssverständlech.

No de verfügbaren Donnéeën hate sech 1937 102 jonk Männer vu Lëtzebuerg aus an de Spueniekrich beginn op der Säit vun der republikaneschen Truppen. Lëtzebuerger, auslännesch Immigranten, déi hei zu Lëtzebuerg zënter Jore gewunnt hunn, oder och eenzel Flüchtlingen, déi sech deelweis illegal déi Zäit hei zu Lëtzebuerg opgehalen hunn.

D'Majoritéit vun hinnen haten d'Lëtzebuerger Nationalitéit. E Véirel vun hinne waren Italiener. Eng relativ héich Zuel am Verhältnis zu deene grouse Länner stellen déi 102 Leit duer, déi sech an deem Spueniekrich op der Säit vun der Republikaner engagéiert hunn. Et gi keng Beleger doriwwer, dass iergendwéi aner Lëtzebuerger oder Leit, déi hei zu Lëtzebuerg gewunnt hätten, sech op der Säit vun der Franco-Truppen deemools engagéiert hätten.

90% vun deene Fräiwëllege sinn aus der Minettségigend komm, haaptsächlech vun Diddeleng a vun Esch. Bis op eng Ausnahm ware si alleguerten Aarbechter. Eng Partie vun hinne ware Member vun der kommunistescher Partei, anerer sinn aus der sozialistescher Aarbechterjugend komm oder ware Member vun de Gewerkschaften. Déi, déi de Biergerkrich iwwerstanen haten, haten eng schwéier Zäit viru sech wéi se zréckkomm sinn. D'Dokumente vun hirem Engagement waren nämlech den Nazigruppen an der Gestapo an d'Hand gefall, an dat ass net ouni Konsequenze bliwwen.

30 Lëtzebuerger si vun der Gestapo an d'Gefängnis bruecht ginn. Eng Partie vun hinne sinn am Konzentratiounslager gelant. 12 Italiener sinn iwwert d'Grenz geschubbt ginn, no Italien, wou d'Gefängnis oder den Dénkscht an der faschistescher Arméi op si gewaart huet. Haut ginn et nach zwee Iwwerliewender vun de Lëtzebuerger Spueniekämpfer: d'Hären Albert Santer an Henri Joachim.

En drëtten Matstreider vun der éischter Stonn, den Här Carlo Alvisi, huet eis leider virun zwee Joer verlooss. Ervirhiewe wëll ech awer bei dëser Geleeënheet och en anere Mann, de Paul Cerf, dee Grënzungsmember war an éischte President vun de Frënn vun den internationalen Brigaden. Hien huet sech zënter 1996 fir déi politesch Unerkennung vun deem Asaz vun de Spueniekämpfer agesat. Och him war et leider net gegönnt Zeie vum, an eisen Aen, positiven Ofschluss vu sengen an anere Leit hire Beméiungen ze ginn.

Als Rapporteur wëll ech net am Detail op eng Rei méi kontrovers Sujeten agoen, déi d'Gesetzesinitiativ Bodry/Di Bartolomeo zu Dag bruecht huet. Et huet mech iwwerrascht, dass méi wéi 50 Joer no Krichsenn déi dote Froen ëm d'Resistenz nach déi passionéiert Diskussiounen auslëise kënnen. Och esou laang nom Krich bleift d'Fro vun der Definitioun vun der Resistenz nach ëmmer ëmstridden.

Ech perséinlech mengen, dass et och eng ideologesch Resistenz gëtt, an dass déi ideologesch Resistenz och scho virun dem 10. Mee 1940 ufänkt. Eis Gesetzgebung geet net esou wäit.

Grad esou kontrovers ass d'Fro vun der Richtigkeet vun der sou genannter Net-Interventiounspolitik am Spueniekrich, déi déi deemo-leg Lëtzebuerger Regierung, grad wéi Frankräich, Däitschland, England an d'Belsch, iwwerholl hat. Deemools haten zwee onofhängeg Deputéierten an d'sozialistesche Opposition géint dat Spueniegesetz vun 1937 gestëmmt. D'geschichtlech Entwécklung huet hinnen eigentlech Recht ginn, mä ech gestinn awer och gären an, dass et ëmmer delikat ass Décisiounen vu geschichter mat den Aen a mat dem Wëssen vun haut ze bëuerteelen.

Wat déi juristesche Froen ugeet, wat d'Effete vun der Abrogatioun vun deem Gesetz duerstellt, esou weisen ech op de schrëftleche Rapport vun der Kommissioun.

Fir mech perséinlech bleift d'Satisfactioun, eng parlamentaresch Gesetzesinitiativ bis zur Ofstëmmung bruecht ze hunn. Eppes Seelenes hei zu Lëtzebuerg. No der Unerkennung vun deem Asaz vun de Spueniekämpfer duerch d'Iwwerrechnung vun den nationalen Uerden am Joer 2000, déi de Premier Minister virgeholl huet, gi mer haut also e Schratt weider mat deem héich symboleschen Akt vun der Ofschaffung vun engem aus heiteger Siicht falschem Gesetz vun 1937. Ech hoffen, an dat wäre mer deene Leit schëlleg, deenen zwee, déi iwwreg bliwwen sinn, awer och deenen honnert aneren, dass déi Entscheedung haut kann an der Chamber eestëmmege falen.

Merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Als éischte Riedner ass den Här Nico Loes agedroen. Den Här Loes huet d'Wuert.

Discussion générale

M. Nico Loes (CSV).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, den englesche Schrëftsteller an Historiker Philip Knightley schreift a sengem Wierk „The first casualty“ 1965 iwwert de spuenesche Biergerkrich Folgendes: „Kein anderer Krieg in vergangenen Zeiten mit Ausnahme des Vietnamkrieges erregte so intensive Emotionen, solch tiefe Festlegung, derart gewaltsame Teilnahme wie der Bürgerkrieg in Spanien.“ Ech denke jiddferen, dee sech an dëser tragescher Säit vun der europäescher Geschicht auskennt, kann dës Ausso virbehaltlos ënnerschreiwen.

Am spuenesche Biergerkrich stunge sech 1934 bis 1939 Rechtskräften, ënnert der Féierung vun Franco, a Republikaner géigeniwwer. 1931 gouf a Spuenien d'Republik ausgeruff, déi eng ganz Rei vu Reformen agelaunt huet: d'Trennung vu Kierch a Stat, d'Bildungs- an Agrarreform an esou weider. Déi legal a gewielte Regierung war domadder an d'Zwéckmille geroden tëschent lénke Kräften, déi nach méi Reforme wollten, a Rechtskräften, déi sech géint all Reform positionéiert hunn. Schonn am Joer 1934 sinn déi éischt militäresch Konfrontatiounen ugaangen, déi den Ufank vun dem faschisteschen Italien a vun Nazi-Däitschland och mat ënnerstëtzt hunn.

Ech denken, datt hei am Haus fir jiddereen den Ugrëff op Guernica e Begrëff vun der Sënnlosegkeet vum Krich ass. Op där anerer Rei huet déi fräier Sowjetunioun déi republikanesch Säit, an do virun allem déi kommunistesche Partei, militäresch ënnerstëtzt.

Déi sowjetesch Féierung huet am Laf vum Krich en ëmmer méi groussen Afloss kritt, wat schlusslech zu offenen a militäreschen Auseenansetzungen gefouert huet, wou sech Anarchisten, Trotzisten a Kommunisten op der Säit vun der Republikaner engagéiert haten. Deemools sinn e puer tausend Fräiwëlleger aus ganz Europa, dorënner och 102 aus Lëtzebuerg, a Spuenien zesumme